درسعادتده نسخه‌سی ١٠٠ پاره‌در

شرائط اشترا

ولايتده سنه‌لكی ١٣٠ ، آلتی آيلغی ٧٥ غروش اولوب اوچ آيلق يوقدر . قيرانه‌دن مقووا بورو ايله المق ايچون سنوی يكرمی غروش فضله‌در .

ثروت فنون

ومديری سرمحرر : احمد احسان

شرائط اشترا

درسعادتده مطبعه‌دن كلوب آلمق شرطيله سنه‌لكی ١٠٠ ، آلتی آيلغی ٥٠ ، اوچ آيلغی ٢٥ غروشدر محلنه كوندريلورسه ولايات بدلی اخذ اولنور .

پنجشنبه كونلری چيقار ، ادبی . فنی . صنائعی وتجاری مصور عثمانلی غزته‌سی

No : 144
Rédacteur en chef
Ahmed IHSAN

SERVET-I-FUNOUN
JOURNAL ILLUSTRÉ TURC PARAISSANT LE JEUDI
CONSTANTINOPLE

3me Année
BUREAUX :
54, rue Ebu-Suoud, Près de la Sublime Porte

عدد : ١٤٤ | پنجشنبه — ٢ كانون اول سنه ١٣٠٩ | اوچنجی سنه — آلتنجی جلد

حلبك سليميه جهتندن كورونيشی

Vue la générale d'Alep

MİLLİ KÜTÜPHANE ANK. 19..

غزته‌يه مدرج امضاسز بالجمله مقالات سرمحررکدر .

استانبول پوسته‌سی

موسم شتانك انقسام ايلديكى خمسين ايله اربعينده برنجى فصل قولايلنمش ، اصل قره قيشه دخول برشى قالمامش اولديغى حالده مصاحبه‌سنى يازمغه باشلاديغمز شو هفته دخى هواى مساعدى ، سماى صافى ايله ايام بهاره غبطه رسان درجه‌لره كچدى . واقعا هفته‌نك جمعه‌سى صباحلين سيسلى باشلامش ايلمك اوكله‌دن صوكره مكملاً آچلمش ، هله پازار كونى هوا قابليت لطيفه‌سنى تماماً ابراز ايلمش ايدى. موسمك ايجابى اولدرق سوقاقلرده اثر رطوبت كوريلوب چامورده ، خانه‌لرده پنجره‌لره طاقلمش صوبا بورولرندن بيرافسز قالمش اغاجلردن بشقه قيشه دلالت ايليه‌جك برشى يوق ايدى .

*** چابوكه المزده‌كى تقويملر ، برقاچ كون صوكره‌كى خانهٔ ملاحظاتنده «زمهرير» تعبير برودت افزاسنى كوستريور . زمهرير! انسانك تلفظنده اوشودكى بر كلمه دكلمى ؟ نحف ! تلفظنده بيله دوچار رعشهٔ برودت اولدجق كونلر تقرب ايلدى‌ده بوننه يه هنوز قيصه كوره‌مدك . مع مافيه بلكه‌ده ، شو سطرلرك يازلديغى كونده مشاهده ايده‌مدين شتا ، ايدى اهل مطالعه‌ده اوقونديغى وقت تأثيرينى كوستره‌بيلير . اوحالده مصاحبه‌لرى ايله شرفياب اولديغمز قارئين كرام‌ده صو وُقده بوزولوب ، صوبانك، منقالك معاونت حرارت بخشاسنه دخالت ايليرك غزته اوقورلر ايكن ، محررك وقت زمهريرده حكمفرما هواى لطيفه‌ده دم وورديغنه متعجب اوله‌مليدر . زيرا محرر مصاحبه‌كارك ، مقاله‌سنى يازديغى وقتكى حسياتنى عرض ايليور ، بوقسه اومقاله‌نك ترتيب وتصحيح وطبعنده صوكره دست قبول مطالعه‌كزه دوشديكى كونك حوادث ذوقيه‌سنى ويره‌مز .

*** قيصه اجراى حكمه باشلامديغى ايچون قيشك تمماننده اولان شيلرده حقيده عرض ديدار ايده‌مدى : مثلا قيصه كيجه‌لرينه مخصوص سوقاق سوقاق دولاشان «كيتير! كيتير!» جيلر ، «نه اعلا بوزا» جيلر ، صباحلرى تقديم خدمت ايدن «صيجاق تعلب» جيلر بيله صيق صيق سامعه‌يه چاريميور . اوليا ؛ دوام ايدن ايدوس هراتيله برقاچ ساعتده دانارك تازه‌لكى ، كثيرلكى ، بريوك كوشكلكه تبدل ايده‌جك ، بوزه‌لر چارچابوق بوزواجق دكلمى يا ؟ هم اونلرك ، اوقا انضمام ايدن : «كتانه حلوا نه ياصه» ك رواجى ، زمينك سترهٔ سفيد فام ايله مفروش اولمسنه ، ياخود هواده كسكين شمال روزكارلرينك دوامنه ، هركسك منقال وصوبا باشلرندن آيرلمسنه متوقفدر . معده‌لى افساددن بشقه بر خدمت مفيده‌سى اولمايان شرقيسه اكلنجه‌لرينه انسانه شكميرورانه برحس ايله عرض اشتياق ايتمسه بيله اويله زمهريرلى هوالرده ، صاتيجيلرينه مخصوص نداتك سوقاقلرده طنين انداز اولمسنى قولاق استيور . ذاتاً انسان اعتياد ايلديكى شيئى زمانده آرار : بر ارقداشم : « كيجه اويقو زمانم تقرب ايلديكى كبى ، او زمانلرده ، سوقاغمزده ياى عطالتكسترانه‌منك صداى مخصوصنى عكس ايتديره‌رك : « بسه يارەيه تازه سميت ت ت ! ! » ديه بكجه آدمك نداسنى اشتمدن حقيقدا ايميورم » دير ايدى ؛ سميتجينك صداسنده بر تأثير تصور اوله‌مز . اويقو آره‌سنده اوندانك عكس انداز اولمسنه انتظار ايلديكى ايچون حالت نوم سكته‌دار اوليور .

*** وزنه‌جيلرده‌كى تياتروده چهارشنبه اقشاملرى اجراى لعبيات دوام ايدن فرانسز تياتروسى‌ده موزيقه‌سنك انقطاسى ، مغنيه‌لرينك نداسى ايله جوار خانه‌لرده كيلرك اويقوسنى ايكى هفته‌در خلل‌دار ايلدى. اوراسى شمدى‌يه قدر عثمانلى تياتروسنك كمال سكوتنه دوام ايدن اويونلرينه ، ياخود عبدالرزاق افنديك آره‌ده صره‌ده كسكين صچرلر ، شديد قهقهه‌لرله انقطاعه اوغرايان ترنباته آلشمش اولديغى ايچون فرانسز قوميانيه‌سنك اوده بسه كشيده مركب موزيقه‌سنك ، اوتوز كشى‌لى متجاوز اويونجيلرينك اتحاد نغماتيله حاصل ايلديكى شماتت ، خارجده دكليانلر ايچون حقيقةً تحمل فرسا ، ايچريده تماشا ايليانلر حقنده ذوق افزا ايدى .

*** كچن هفته‌كى مصاحبه‌مزده خبر ويرديكمز كبى چهارشنبه آقشامى بوقاس اويونى اجرا اولنمش ايدى. بوقاس كولنج ترنباتى ، لطيف نغماتى ايله انسانك دائما سير ايليه‌جكى بر اويوندر . هله ايلكنجى پرده‌سنك اغاج عالمى ، قوجيجى ، باغجوانه ووزقتور مصاحبتى ، بونلره قاريشمه شرقيلر صحيحده لطيفدر . قوميانيه‌نك بوقاسى صورت اجراسنه كلنجه برنجى شانتوز مادموازل ايزابل غورژونك Mlle Isabelle Gourjon مهارت لطيفه‌سى صداى اهنكدارينى ، باغجوانه ، قوجيجى رولنى اجرا ايدن آقتورلرله بر آرتيس وظيفه‌سنى ايفا ايدن آقتريسك همتنى آلقشلامق ايجاب ايدر ، ذاتاً بو آلقيشى اويونده حقيله كورمسه ايديلر . فقط بك اوغلنده زمانه اجراسنده دخى سويلەيەمز اوزره قوجيجينك زوجه‌سى اولان مادموازلك برجسم جامد كبى دوام ايدن عطالتكسترانه حالى ، تياترو اداره‌سنك كو ترديكى فوق العاده عدم انتظام اهل غيرتك كورديكى آلقيسه قدر تعريضه كورمكه لايق شيلر ايدى. نومرولى قولتوق صندالیه‌سنى ، آقشامده اشترا ايدن ذواتك اويونه زمانى كلوب‌ده اونومرولى صندالیه‌سنك بشقه‌سنه صاتلديغنى كورمسى ، بر لوجه‌نك ايكى مشترى‌يه بردن صاتلمسندن دولايى

تياترو ايره‌سنده ، لوجه آره‌لرنده مناقشه‌لر حدوثى اويونك زمانه اجراسنجه دوام ايتمسه مناسبتسزلكلرده ايدى. الك نحفى‌ده نومرولى بيلتى ايله آچيقده قالانلرك مراجعت ايدوب سوز اكلاتيجق آدم بوله‌مسى ، قپو اوكنده‌كى مأمورلرك مناقشهٔ حسابيه‌ده باشه قالديروب‌ده اهل مراجعتك شكاياتنى دكلمكه وقتى اولمسى ايدى ؛ فرانسز قوميانيه‌سنك استانبول جهتنده — بوقاس اويوننده كورلديكى اوزره — كوزل رغبت كوره‌جكى اكلاشيليور ؛ شو رغبتى درحال محوه سببيت ويره‌جك بويله مناسبتسز حاللر ازاله اولنمه كندى استفادهٔ ماديه‌لرينى تأمين ايتمه اولورلر .

*** استانبولده قوميانيه‌دوده كيجه ماسقوتى اجرا ايليه‌جكدى ، اوكمزده‌كى چهارشنبه كيجه‌سى‌ده « قدرتك ۲۸ كونى » اسمنده‌كى نحف اويونه اجرا اولنه‌جقدر .

☛ برموجب اعلان بوكون تفرقه ايتمكه باشلاديغمز يكى رومانك رسملرى كله‌جك هفته‌دن اعتباراً درج ايدله‌جكدر .

مصاحبهٔ فنيه

آتسز آرابه‌لر — كوركمز قايقلر

آتسز عربه كوره‌جكمى‌يز ؟ پك درين دوشونمكسزين كوز اوكنه شمندوفرلر كتيريليرسه بونكده « آتسز آرابه » تعبيرينه لياقتى تسليم اولنور . ولوسيپدلرده برر كوچك آرابه‌در . كرك متعدد واغونلريله ، كلفتلى ترتيباتيله ، اشياسيله ، يولجيلريله شمندوفرلر اولسون وكرك اوزرينه چاپك پا وتوانا بر كنجك راكب اولديغى ولوسيپدلر اولسون ايكيسى‌ده آتسز آرابه اولديغى حالده آتلى آرابه‌لرى فرسخ فرسخ كچمكده‌درلر. فقط نه شمندوفرلرك كوندن كونه ترقياتى ، نه‌ده ولوسيپدلرك تعمم استعمالى وتكثرى برچوق اصحاب خير وانسانيتك ، برچوق ارباب فن ومعرفتك انديشهٔ فكرى ومطمح نظرى اولان « آتسز آرابه » سوداسنى برطرفه براقديرميه‌جق . دهاواضح سويليه‌لم: شفقت وانسانيت اصحابى انسانك همان ايلك تمدنيله برابر تعليمه آلديغى برطاقم خدمات شاقه‌ده استخدام ايتديكى آتلره آجيقده وهيچ اولمزسه بو بيچاره حيواناتك ترامواىلرده ، كيرا آرابه‌لرنده يرلرينه جانسز بر ماكنه وضع و ادامه ايديله‌رك بوخدمتلردن قورتارلمسى و هركون چكديكى بوك اشكنجه‌سى التنده عليل وزبون جان ويرمكدن تخليص ايدلمسى يولنى دوشونمكده‌درلر ... مدنيتك تكملى يولنى كوزه‌دنلر ايسه بلديه‌لر نه قدر نظافته دقت ايتسه‌لر ينه سوقاقلرده درلو درلو آرابه‌لرى چكن باركيرلر يوزندن امر نظافتك خللدن قورتاريله‌مديغنى ادعا ايلكده وآرابه‌لرى علوم وصنايع حاضره‌دن استعانه ايله آتسز ايشلتمه‌نك يولنى آرامقده‌درلر .

بو تصورات وتحريات نتيجه‌سز قالمامشدر. برطرفدن الكتريق استعمالنك — ينه الكتريق ! — خصوصاته كيتدكجه برچوق تطبيق اولنه‌بيلمسى ديكر جهتدن كوچك ماكنه‌لرك ومحركلرك اعمال ايدلمسى يقين وقتده سوقاقلرده برطاقم آتسز آرابه‌لر كزوب توزمغه باشلايه‌جغى اميدينى ويرمكده‌در .

شمدى‌يه‌قدر بخار ماكنه‌لرى شمندوفرلره منحصر اولوب پترول والكتريق ايله‌ده انجق ترامواى ايشلتمكه قالقشمشلردى . فقط يقين وقتده سوقاقلرده سير وسفر ايده‌جك آرابه‌لره‌ده برر كوچك بخار وياخود پترول ماكنه‌سى يرلشديرمك ياخود مجمع الكتريقلر قويمق وآرابه‌لرى آتلره چكديرمك يرينه بونلرله يوروتمك يوللرى تجربه اولنمغه باشلامشدر .

آتسز آرابه‌لرك پك چوق انواعى ياپلمشدر . كوچك بخار ماكنه‌سى استعمالدن بشقه (ونسلر) نامنده بر ذات پترولدن چيقان وغازولين تسميه اولنان بر غاز ايله هوانك اسطوانه التنه بر ناظم واسطه‌سيله سوقى و بوراده بر پلاتين تلك الكتريق سايه‌سنده اشعالى كبى ترتيبات اويديره‌رق سوقاق فيطونلرينى ساعتده ۱۶ كيلو مترو سرعتله يوروده‌جك اداره‌لى بر يول بولمش ايدى ...

آتسز آرابه‌لرى شهرلر ايچنده ايشلتمه‌نك مناسب وكوزل بر يولنى بولمق ايچون يقينلرده اوغراشيورلرسه‌ده بعض تنها قير يوللرنده بخارله ايشله‌ين آرابه‌لر بولنديغنى غزته‌لرده كوريورز . مثلا آمريقاده وانكلتره‌ده بر طاقم آرابه طرزنده بخار ماكنه‌لرى وارمش. كوندز تارلاده صباحدن اوكله‌يه قدر بغداى دوكمك خرمان صاوورمق ايله اشتغال ايتدكدن صكره اوكله‌دن صكره محصولاتك طولديرلديغى برطاقم آرابه‌لرى آرقه‌سنه طاقه‌رق و تارلالر ايچندن شوسه‌يه چيقارن اوتوز قرق كيلو مترو يولى قطع ايله بو محصولاتى بر ستاسيونه قدر كتيرن لوقوموتيفلر وارمش . آتسز آرابه‌نك بوندن زياده ايش كورنى بولنورمى ؟

عادى باركير يولنده كزن لوقوموتيفك برى ليورپولده يقينده سكسان طونيلاته بر يوكى اوچ آدمك ياردميله ۳ كيلو مترو مسافه‌يه كتورمش . اصول قديمه ايله التمش باركير ايله اوتوز آدم انجق بو ايشى كوره‌بيلير .

بو ماكنه‌لى آرابه‌لرى شهر ايچنده ايشلتمه‌نك بر چوق محذورلرى واردى . ابتدا چاتمق تهلكه‌سى وار . ثانياً قالديرملرك كيرشلرندن وچيقشلرندن آرابه‌نك بر طاقم صدمات متعاقبه‌يه اوغرايوب ماكنه‌سى پك چابوق بوزلمق وار ... ولوسيپدلرك تكرلكنه

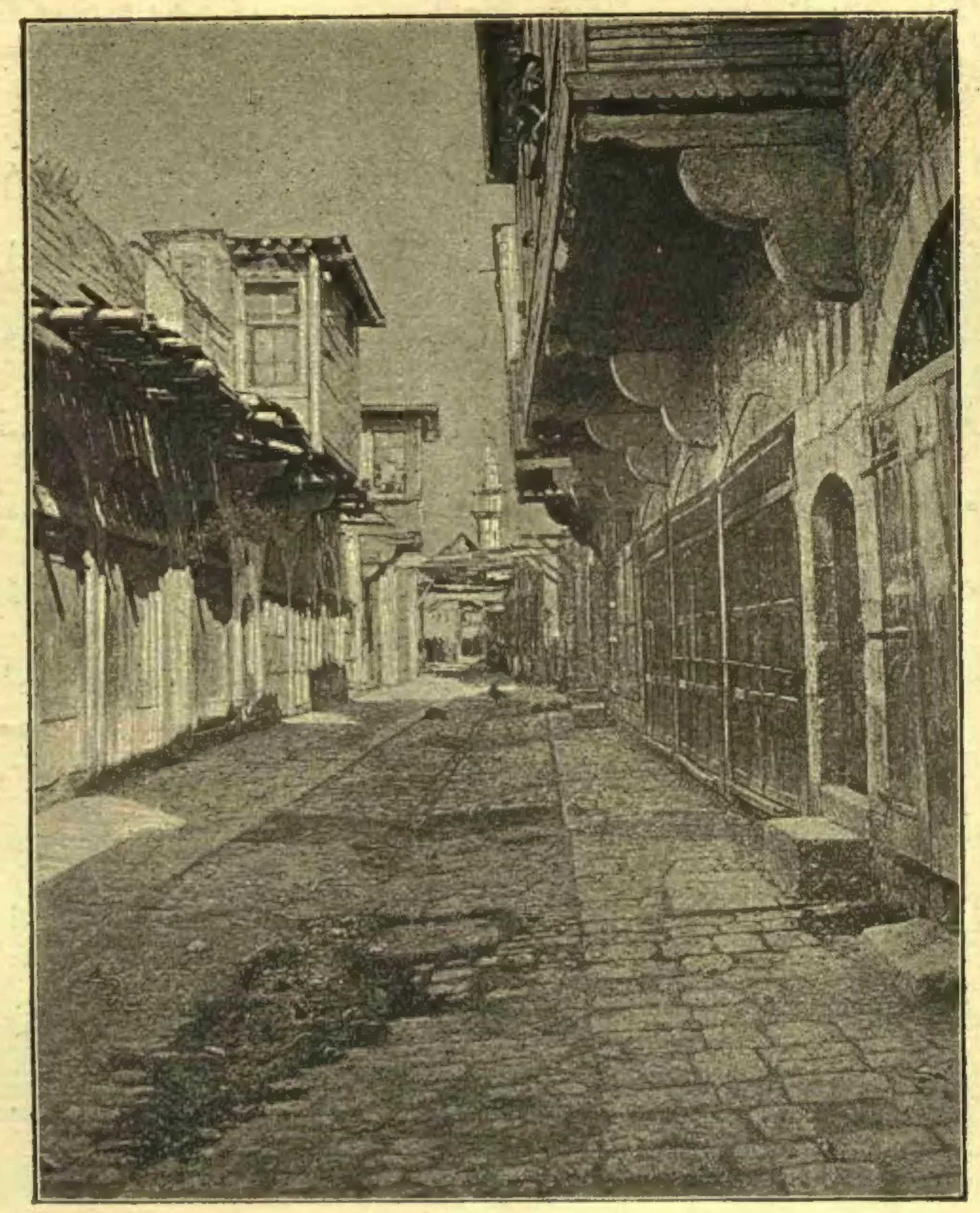

حلبده بر سوقاق
Une rue à Alep

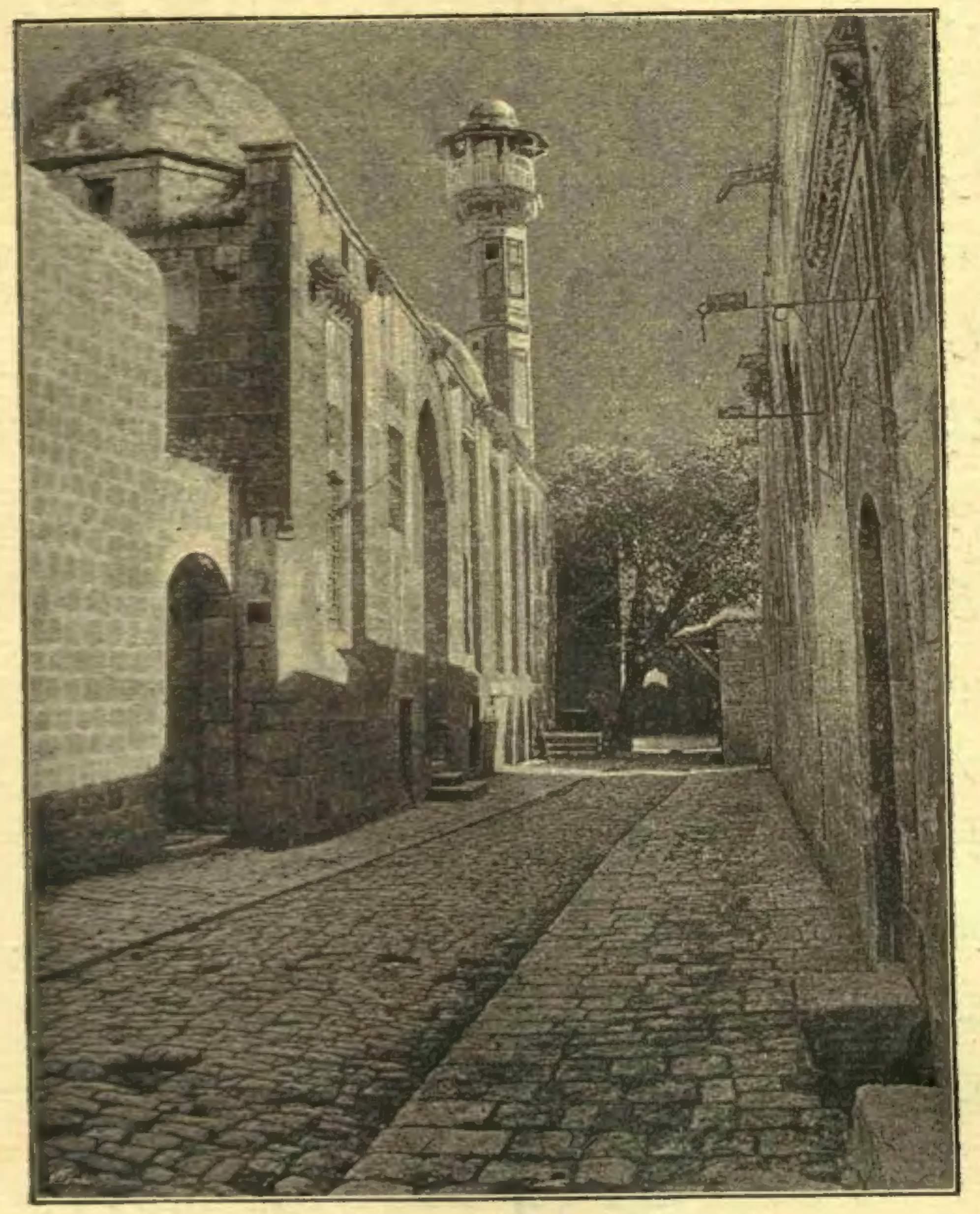

حلبده دیكر سوقاق
Une autre rue à Alep

كچیلدیكی كبی هوا ایله شیشیریلان لاستیقلر تكرلكلرك اوزرینه كچیریلوب بر درجه عارضات زمینه چاره بولنور . آرابه‌لرك ایچنده طاشنیرسه آرابه‌نك جسامتنی تزیید ایتمیه‌جك و یولسزلقلره سبب اولمیه‌جق ، قوللانشلی ماكنه‌لرده نصل اولسه میدانه كله‌جك . نته‌كیم كلمكده‌در . شمدی‌یه قدر برطاقم فنی غزته‌لرده برقاچ درلوسی تعریف ایدلدیكی كبی بو هفته‌كی « ناتور » جریدهٔ فنیه‌سی‌ده یكی بر الكتریق آرابه‌سندن بحث ایدیور ،

بوالكتریق آرابه‌سنك موجدی موسیو پوشتر نامنده برذات ایمش . ناتور « الكتریقله متحرك اولان آرابه‌لرك صوك درجه اصلاح اولنانلری اقدمجه ممالك عثمانیه‌ده وانكلتره‌ده موقع تطبیقه وضع اولنمش ایدی . » دیدكدن صكره یكی ایجادك تفصیلاتنه كیریشیورز . الات وادواتنك تفصیلاتنی برطرفه براقهلم . یالكز شوقدری سویلیه‌لم كه آرابه‌لردن آتلری چیقاره‌جق یعنی آرابه‌لرنی یوروتمك ایچون آتلرك قوهٔ جدیه‌سنه احتیاجدن انسانلری قورتاره‌جق اولان قوت ینه قوهٔ الكتریقیه اولمسی اك قوی احتمالدر .

بویكی الكتریق آرابه‌سی برنوع فیطون اولوب صندوقچه‌نك آلتنه یرلشدیریلن التی طاقم بطاریه‌دن آلدیغی جریانله ایشله‌ین ارقه تكرلكلری دونیور . بونكله یوریور . اوك تكرلكلر آرابه‌نك دومنی كبی در بونلرله كیده‌جكی استقامت تعیین اولنیور . اصل محركه آز وچوق جریان ویرلمكله آرابه‌نك حركتی تسریع ویاتعدیل ایدیلور .

برقاچ سنه‌یه قدر مجمع الكتریقیلر دها زیاده اصلاح اولنورسه آتسز آرابه‌لر مسئله‌سی‌ده حل اولنه‌جق دیمكدر . شمدی‌یه قدر اجرا اولنان تجربه‌لر وترتیب ایدیلان نمونه‌لر قوتلی امیدلر ویریور .

شهرلرده بارگیر غلبه‌لكی اورته‌دن قالدیریله‌جق . وكیرا آرابه‌لرینك ضعیف وجیلیز وشایان مرحمت بارگیرلری استراحتده براقیله‌جق .

اكر آتسز آرابه‌لر مطلق صورتده الكتریقله ایشلرسه الكتریق فابریقه‌لری بوندن استفاده‌ده ایدر . آرابه‌جیلر آخوردن آتنی چیقاره‌جغی وآربه‌جی‌دن آربه آله‌جغی یرده فابریقه‌یه اوغرایه‌رق بطاریه‌لرنی دكشدیرر . بلكه مشتری‌دن آره‌ده « حیوانلره صو ویره‌یم‌می ؟ » دیه مساعده آلملرینه مقابل او زمان « مساعده بیوریرسه‌كز شورادن بطاریه‌نك برایكی طاقمنی دكشدیره‌یم . » دیر .

.:.

آرابه‌لر آتسز قاله‌جق وبونكله برابر دها زیاده سرعتی تأمین ایده‌جك و آرابه‌جیلری حیوان قامچیلامقدن تربیه‌لره آصیلمقدن قورتاره‌جغی كبی آرابه‌صاحبلرینی‌ده بارگیرلرك كمی آزی‌یه آلملری تهلكه‌سندن وارسته قیله‌جق . آرابه‌جیلر ایچون بردور ترقی كشاد اولنیور . زواللی قایقجیلرده وسائط نقلیه خادملری اولدیغی ایچون آرابه‌جیلرك یولداشلریدر . بونلرء الی نهایه كورك‌ه آصیلوب قاله‌جقلرمی ؟

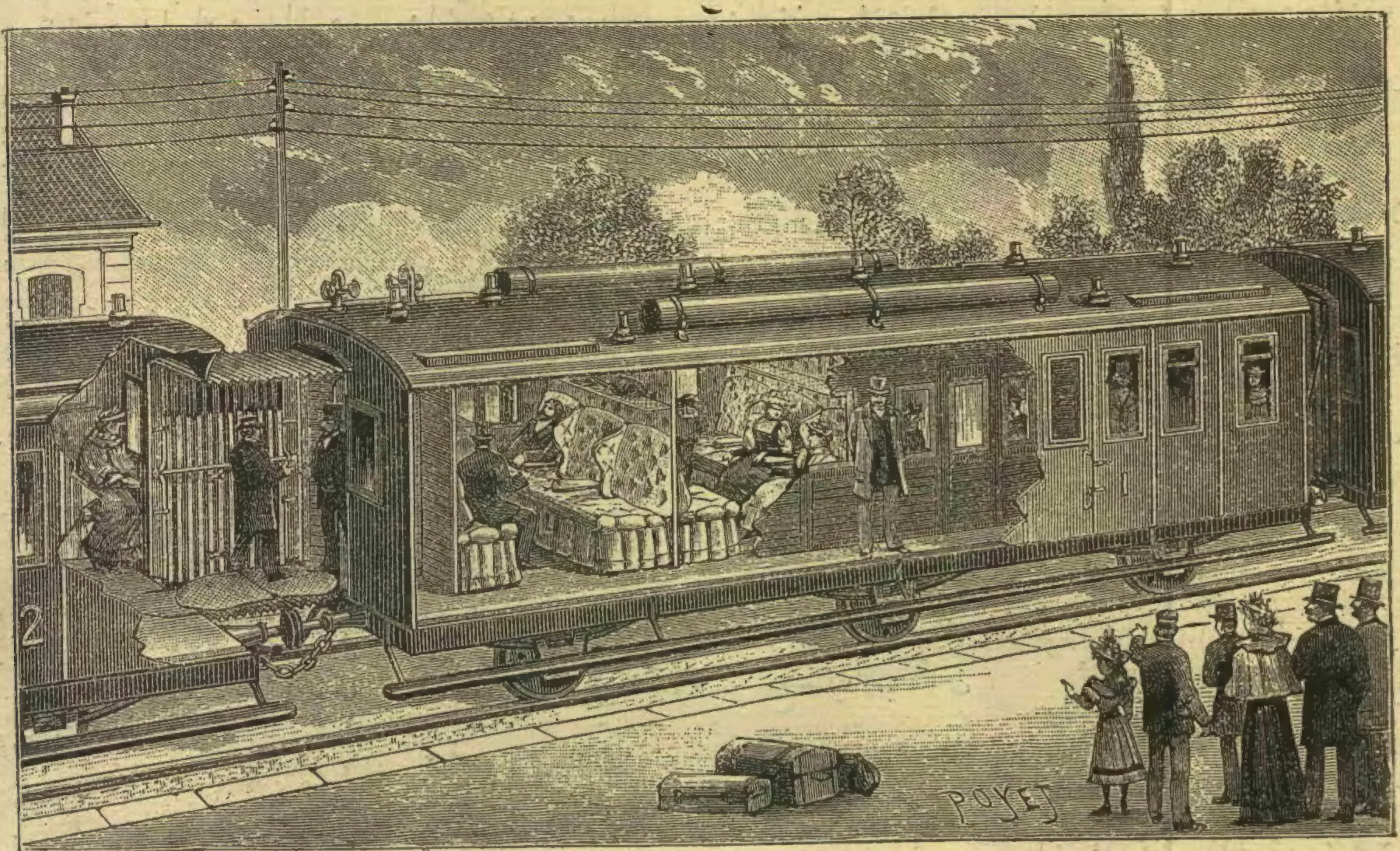

نو ایجاد واغونلر

بونی‌ده دوشونلر اولمشدر . همده پك چوق زمان اول . كوچك استنبوطلر ، شمندوفرلرده مقابل دكزك كورگسز قایقلری‌در . بوندن قطع نظر قارئلریمز ایچنده قایغه بینلر وحمله‌جی‌نك قان‌تر آقیده‌رق قول صالladیغنه دقت ایدنلر « نیچون قایغك ایكی طرفنه واپورلرده اولدیغی كبی برچرخ یاپلیور وال ایله بوچرخلره مناسبتی اوله‌جق برقاچ دیشلی چرخی چویره‌رك قایق یورودلیور ، دها قولای اولمزمی » دیه دوشونمشلردر . اللر ایلرو كیری حركته دها مساعد وبوصورتله چالشمقله دها زیاده سعی وعمل میدانه كتیرمكه قابلیتلی اولدیغی ایچون قایقلر كوركاردن قورتیله‌مه‌مشدر . تصور ایدیلان طرزده قایغه بر ماكنه یرلشدیرمك ایشدن دكلدر . فقط بونكله قایق كوركله یورودیكی سرعتله — یالكز اللرك یاردیمیله — یورودیله‌مز .

لكن ولوسیپد كیتدكجه ترقی ایتدیكی وبو ایكی تكرلكلی عربه‌نك یالكز قره‌ده قوشدیرلمقله اكتفا اولنمیوب دكزده‌ده یورودلمه‌سنك چاره‌سی آراندیغی ایچون بر كون اولوب‌ده ولوسیپدلرك قره‌لرده‌كی كبی دكزده‌ده كیده‌جكی مظنون ایدی . ولوسیپد ترقیاتی وتحریاتی یقینده فرانسه‌ده یكی بیچم برولوسیپدلی صندال میدانه چیقارمش ... صندالجی یاخود صنداله راكب اولان ذات ولوسیپدلرده اولدیغی كبی باصاماقلری آیاقلریله تحریك ایدیور وبر كوچك دیشلی چرخی چویریور . بورادن حركت یان چرخلره انتقال ایتمیور . چونكه صندالك شمدی‌یه‌قدر یاپیلان نمونه‌لر كبی یان چرخلری یوقدر . اصل یكی ایجادك اصلاح وتكملی‌ده بونقطه‌ده‌در . صندال بیوك واپورلرده‌كی كبی آرقه‌دن برپروانه ایله حركت ایدییور .

بو ترتیباتی یاپان موسیو واله نامنده بر ذاتدر . واله‌نك كوركسز صندالی ولوسیپد ترتیباتنه برآز مشابهت كوستردیكی ایچون ولوسیپدلی صندال اسمیله یاد اولنمش . . . فقط ماكنه‌سی غایت ساده وكوزل و آیریجه برصورتده‌در .

پروانه‌نك قولی صندالك طولی استقامتجه دونمك لازم كلدیكی معلوم . صندالجی‌نك آیاقلریله دوندیردیكی دیشلی چرخ ایسه عرضا دونر . بو چرخه مربوط بردیشلی زنجیر قایغك آلتنه طوغرو دیكر بیوجك بر چرخی چویرر وبونك اوزرینه تطبیق اولنمش كوچك بر چرخله حركته تبدیل استقامت ایتدیریلور .

صندالجی‌نك اللنك آلتنده ولوسیپدلرده اولدیغی كبی بر قول وار . بوده دومنله مشترك . بونی صاغه وصوله چكمكله صندالك استقامتنی تعیین ایدر . بوندن بشقه صاغ طرفنده وهمان الی حذاسنده برمانوله دها وار . بو مانوله پروانه‌نك قولیله مشترك . موجد اویله برترتیب یاپمش كه بومانوله ایله آیاقلرك حركتنی اصلا بوزمه‌دن ودكشدیرمه‌دن ایلرویه طوغرو كیدن صندال كیرویه كیتمكه باشلایه‌جق . ینه آیاقلرك حركتنی تعدیل ایتمك وحتی صندالی طوردیرمق ممكندر . آیاقلر چرخی آلا بیلدیكنه ایشلتسون . براجكزده حركتی استدیكی كبی تنظیم ایلسون .

صندال آیاقلردن آلدیغی قوتله دقیقه‌ده ١٧½ مترو یعنی ساعتده اون بچق كیلو مترو یول آله بیلمكده ایمش . فقط آیاقلر الی نهایه برقوتده دوام ایده‌میه‌جكی كبی صنداله نه قدر سرعت ویریلیرسه صولرك مقاومتی‌ده اودرجه آرته‌جغندن وسطی اوله‌رق ساعتده ٨ كیلو مترو یول آله‌جق دیمكدر .

خلاصه ولوسیپد ترتیباتیله صندالره وقایقلره بر اوسقور اویدیرمق وبونکله حرکت ایتدیرمك یولی بولندی ... بو ترتیباتك سهولتی وساده‌لکی بلکه بر مدت صکره قایقلردن کورکی قالدیرر . بوسبتون قالدیرمزسه‌ده برچوق کورکسز قایقلر وصندالار میدانه کتیرر . ولوسیپد مراقی کیتدکجه شهریمزده آرتیور . بوغاز ایچنك صندال صفاسنی بر شیشه دکشمیانلردن آره صره ولوسیپدلره نظر اشتیاق ایله باقانلر اولدیسه بو ایکی نوع صفانك بریرده اجتماعندن ممنون قالیرلر .

بوندن بشقه شو یکی بیچیم صندالرده آیاقلرك چرخی قولایجه چویردیکی روایت ایدیلور . هر حالده بو ترتیبات جدیده صندالری وقایقلری یوروتمك ایچون کورکه نسبةً هرکسك کاری اوله‌جق بر کوزل وقولای اصولدر .

خلاصه قایقجیلرده ، آتسز آرابه‌لر سوقاقلرده ایشلمکه باشلادیغی زمان آرابه‌جیلرده حصوله کله‌جك اصلاح حاله غبطه ایتمیه‌جکلر . بونلرده کورکلری براقوب صندال ویاقایق ایچنده برقولتوغه قوریله‌جقلر آیاقلریله چرخ چویروب مشتری طاشیه‌جقلر . . .

م . صادق

غرائب نباتات

نباتات ایچنده اظهار غرابت ایدن برچوق نوعلر بولندیغی سویلنمکده وخاصةً بعض اوروپا و آمریقا غزته‌لری طرفندن نباتات غریبه‌نك الك باشنده اولمق اوزره آفریقانك انسان ییان اغاجلری ذکر ایدلمکده‌در . اوراق یومیه وموقوته مزده‌ده اوروپا غزته‌لرندن نقلاً یام یام اغاجلر حقنده بعض فقرات ومعلومات نشر اولنمشدر . بو معلوماتده رومان قبیلندن نقلنده وقرائت واستماعنده بر بأس کوریلمزسه‌ده فنی و حقیقی اوله‌رق قبولنده شبهه وتردده دوشولسه یری واردر . چونکه هنوز مکاتب عمومیه‌ده تدریس اولنان فن نباتات کتابلرنده ویاخود تدقیقات جدیهٔ طبیعیه‌ده هنوز بو نوع نباتات کوریلمه‌مشدر . بوندن بشقه قواعد فنیه‌ده سلسلهٔ نباتاتك بودرجه اکل اللحوم اولمغه حرصنی کوستره میور وطبعاً ملایم و حلیم اولان وبوندن قملدانمیان نباتاتده بویله برخاصه بولنمق احتمالنی تصدیق ایتمیور . مع مافیه نباتاتدن برقسم جزؤیسی سینك قاپمق ، بوجك یوتمق خصوصلرنده مهارت کوسترمکده‌درلر . بوده جای انکار دکل . برطاقی اشته بوصورتله غریبه‌لر کوستردیکی کبی نباتاتك برقسمی‌ده دها بشقه صورتله انظار دقتی اوزرلرینه جلب ایلمکده‌درلر .

*
* *

اسپانیا جریدهٔ مصوره‌سی نامیله نشر اولنان برغزته اسپانیاده المریا ایالتنده نشو نما بولمش اولان برپورتقال اغاجنی غرائب نباتاتدن عد ایدرك حکایه‌سنی نقل ایلمکده‌در . بو اغاج جنوبی اسپانیانك حرارت شدیده‌سی التنده یشللنه‌رك بوی آتمقده وچیچك آچمقده ایدی . هر سنه‌ده متعدد ثمره‌سیله کندینی سودیریوردی . نصلسه بو بختیار اغاجه بر صاعقه اصابت ایتدی . ساقنی قیردی . یالکز قشریله بو ساق جذره مربوط قالدی .

ایرتسی موسم بهارده آغاج ینه چیچك آچدی . پورتقاللرینی بذل ایتدی اولکی سنه‌لر قدر محصول ویردی . بو محصول برخارقه عد اولدی . آغاج قوهٔ حیاتیهٔ فوق العاده‌سیله صاعقه‌نك شدتنه مقاومت کوستردی . بو صورتله مراق عمومی‌یی جلب ایلدی . یوقاریده ذکر ایلدیکمز غزته‌نك محرری اغاجك بو قوهٔ حیاتیه‌سنی داللرندن برینك یره‌قدر یاتمسنه عطف ایدیور بودال طوپراقه دالمش ویکی برکوك حالنی آله‌رق طوپراقدن مواد مغدیه‌سنی اغاجه نقل وایصال ایتمکه باشلامش واعصارهٔ بدنی قوتده بولندیرمش . . .

بو محرر پورتقال اغاجی فقره‌سنی وسیله اتخاذ ایدرك دیکر برآغاجك غرابت احوالنی‌ده ذکر ایدیور . بو آغاج ایرلانده‌ده ایمش . بر دیوارك دیبنده نشو ونما بولمش . فقط بودیوار حائل اوله‌رق ایوجه نشوونما بوله‌مدیغندن و حتی طوپراقدن مواد مغدیه‌سنی لایقیله آله‌مدیغندن یواش یواش الك اوزون داللری برقاچ مترو اوته‌ده بولنان منبت طوپراقه طوغرو صارقمغه باشلامش وبو داللردن یری یری بولوب کوموملش وکوك طوتمش وبرقاچ سنه‌صکره بو ایکنجی کوك تکمیل وجودینی طاشیه‌جق قدر برقوت کسب ایدنجه ذکی اغاج دیوار دیبنده‌کی کوکنی براقه‌رق یوکسلمش وایشك ایچنه دست بشر کیرمه‌دن بویله‌جه آلت اوست اولمق شرطیله یرینی دکشدیرمشدر .

*
* *

لکن نباتاتده اصل غرابت بونلر دکلدر . بوجك ییان نباتاته باقهلم :

دروزه‌را تسمیه اولنان برنوع نبات — نباتاتی لاتینجه اسملرندن بشقه اسمله یاد ایتمکه چاره بولمق مشکلدر — سینك طوتمقده مهارت کوسترنلردندر . برسینك نصلسه دروزه‌رانك یاپراغی اوزرینه قونار یاپراقده حرکتدن اثر یوق . غایت حلیم کورینور . بونباتك چیچکلری نه نظر ربادر ، نه‌ده رائحه نثار . هیچ برصورتله جلب نظر دقت ایتمیور . چیچکلردن هربرینك اطرافنده درت بش یاپراق وار ، یاپراقلر مدوریمسی . یاپراقلرك کنارنده قیرمزی بتراق دیکنلر وار . بورادن برلزوجی مایع افراز اولنیور . سینك تدبیری الدن براقوب قوندیغی یاپراغك اورته‌سنه طوغرو یورور اوآنده یاپراغك کنارلری قیورلمغه دیکنلر قملدانمغه باشلار . حیوان لزوجی مایعله بولانیر . یاپراغك ایچنه طوتیلیر . سینك ساعتلرجه بوعذاب ایچنده چبالار . نهایت اشکنجه التنده جان ویرر . یاپراقده حال اصلیسنی آلیر . یکی بر آوه مترقب اولور .

اسپانیا غزته‌سی بونبات حقنده تفصیلاته کیرشمکده‌در . اکر کوشت خوار اولان بونباتك یاپراقلرینه سینك یرینه بر کوچوجك پارچه ات قونیلیرسه یاپراق ینه عین اشتهایی کوسترمکده وبولحم پاره‌یی سینك کبی ازوب صوینی ایچمکه وقاتی امکه حریص بولنمقده ایمش فقط ات پارچه‌سی یرینه کوچك برچاقل طاشی قونیلیرسه یاپراق و کنارنده‌کی ایکنه‌لر قسمت کلدی کبی ینه حرکته باشلامقده ایمشلر فقط ماده‌نك ات دکل طاش اولدیغنی اکلاینجه همان وضع اصلیلرینی آلیورلر وبردها قملدانمیورلرمش .

*
* *

(ویونه‌ئا) دینان بردیکر نوع نبات سینك طوتمقده تعریف ایتدیکمز (دروزه‌را) قدر ماهردر . بو نبات قارولین آطه‌لرنده نشوونما بولیور . آمریقالیلر (سینك طوزاغی) دیه یاد ایدیورلر . چیچکلرینك منظرهٔ لطیفه‌سنه ورنك نظر رباسنه قاپیله‌رق یانه یاقلاشان حشراتی طوتمقده پك ماهردر . بوسینك قید و احتیاطی اوزره یاپراقلرندن برینه قنادیله برآز تماس ایتدیمی آرتق حیاتنه صورت فجیعه‌ده نهایت ویردی دیمکدر . دیونه‌ئانك یاپراقلری ، مجلد کتابك یاپراقلرینه بکزر . نصل برسینکجکز یاخود بر قوردجغز مجملی برکتابك آره‌سنه صیقشدیریله‌رق ازیلی ویررسه دیونه‌ئانك یاپراقلریده قاپدیغی حیوانجقلری اویله‌جه قالین ودیکنلی کنارلری آره‌سنده ازوب براقمقده‌در . دیونه‌ئانك دروزه‌رادن برفرقی وارسه دروزه‌رانك اوراقی آره‌سنه دوشور دیکی سینکی ساعتلرجه اذیتدن صکره جاننه قیمسی ، دیونه‌ئا ایسه همان قاپار قاپمز ازی ویرمسیدر .

*
* *

سلسلهٔ نبات ایچنده (اوتریکولاریا) نامیله صوده نشو ونما بولور برنوع غریب نبات دها واردر . بونك الك برنجی غرابتی بتون نباتاته عامل وشامل اولان برقاعدهٔ طبیعیه‌دن استثناسیدر . نباتاتی حیواناتدن تفریق ایدن احوالك بری‌ده حیوانلرك ارزولرینه کوره تبدیل محله قابلیتی نباتاتك بو قابلیتدن محرومیتیدر . (اوتریکولاریا) شو قاعده خلافنه اوله‌رق اکثریتله بیوك کول دیبلرنده بتمکله برابر قعر میاهده استقرار پیدا ایتمز . کوکلری‌ده معلقده بولنور . بو صورتله تبدیل محله موفق اولور . بو نباتك قوللری آره‌سنده بر آچیقلق مشهوددر . عادتا برحیوان اغزینه بکزر . بورادن حیوانات مائیه‌یی یاقالامغه مستعددر . حتی بعضاً مینی مینی بالقلرده تجربه‌سزلك وعجمیلك ایله بو نباتك چقورینه یاقلاشیرلر بو مراقه قربان اولوب کیدرلر . نبات بونلری یوتار وبنیه‌سنه ایندیرر . صانکه معده‌سی وارده هضم ایدر . طوغریسی بو نباتات سلسلهٔ حیواناتك پك اشاغی درجه‌لرنده بولنان و تشکل عضویجه پك ناقص قالان حیواناته فائق بیله طوتیله‌بیلیر .

*
* *

قالیفورنیاده ، بورنه‌ئو آطه‌سنده اوسترالیاده حاصل اولان برطاقم نباتاتك یاپراقلری خیلیدن خیلی‌یه وسعت کسب ایدرك و چقورلانه‌رق برنوع کوچوجك حوض هیئتنی آلمقده‌در . اشته بونلرده برغریبهٔ نباتیه اولمق اوزره ارائه اولنه‌بیلیر طبیعیك شو غریبه‌سنی بعض ارباب علوم طبیعیه برمقصد رحیمانه‌یه حمل ایتمکده (سارا سنیا) تسمیه ایدیلن نباتاتك بو صورتله صو بریکدیرملرنی یازین حرارتلی زماننده مینی مینی قوشجغزلری آتش عطشله هلاك اولمقدن قورتارمق حکمت خفیه‌سنه مبنی اولدیغنی سویلمکده‌درلر .

لکن برطاقم طبیعیونده بوصوخزینه‌لرینکده ینه حشرات طوزاغندن عبارت اولدیغنی ادعا ایتمکده و بر طاقم نباتاتك صو خزینه‌لری یالکز یاپراقلرنده اولمیوب کاسه‌لرنده ازهارنده وسائر دال بوداق قوولرنده‌ده بولندیغندن و بورالره دوشن حشرات بوغلدقدن صکره انحلاله اوغرایوب اجزای مشکله‌لری صو ایچنده قاله‌جغندن نباتات برنوع حشرات چورباسی حکمنی آلان بوصوایله بسلندکلرینی سویلمکده‌درلر.

برکون انکلتره علماسندن وسیاحین مشهوره‌دن الفرو والاس بر سیاحتنده صوسزلقدن بی‌تاب قاله‌رق بونوع نباتاتك حجره‌لرنده بریکن صودن بر مقدار ایچمش وطعمنك مردارلغیله برابر صویك ایچنده پك چوق مواد عضویه تحللاتی بولندیغنك فرقنه وارمش ایسه‌ده وجودجه و معده‌جه برراحتسزلق حس ایتمه‌مشدر .

*
* *

سبو (سارانیا) و امثالی نباتاتك مناسب یرلرنده وعلی الاکثر تویج واوراقنده تراکم ایتدیردیکی صولر برطاقم مواد عضویه‌یی حاوی اولدیغی حالده نیچون وجوده ضرر ویرمیور ؟

(قالیفورنیا مغازن) نام آمریقا رسالهٔ موقوته‌سنك سرد ایتدیکی ملاحظاته باقیلیرسه بونباتاتك بنیه‌سندن وعضو مخصوصه‌سندن افراز اولنان مایع عصارهٔ معدویه‌یه تشبیه اولنه بیلیر . بو عصاره نباتاتك کوچك خزینه‌لرنده بریکن صولره وصولر ایچنده‌کی مواد عضویه‌یه تأثیر ایدرك بونلری حل

مشهور بانکر بارون روچلد

Le Baron Alphonse de Rothschild

ایدر. بو تقدیرجه نباتات اوزرنده بریکنتیلر ضرر ویرمك شویله طورسون بالعکس برقوهٔ هضمیه یه مالك دیمکدر.

علوم طبیعیه علماسندن (لیندسه‌ی) نام ذات ات و بوجك ییین نباتات اوزرنده بعض تجارب غریبه اجراسنه تشبث ایتمش وبو نباتاته زیاده‌جه ات لقمه‌لری ویره‌رك بنیهٔ نباته بو صورتله افراط درجه‌ده مواد غدائیه ادخال ایلمشدر. نبات ایسه فضله غدادن سوء هضمه اوغرایه‌رق تلف اولمشدر.

بو ذات اسپرتونك نباتات اوزرنده نه‌کبی تأثیرات حصوله کیردیکنی‌ده اکلامق استمش ایسه‌ده اکر نباتك صو خزینه‌لرینه اسپرتو قویارسه بوخزینه‌لرده‌کی موادك بنیهٔ نباته کچوب نباتی بسله‌دیکی محقق اولدیغندن اسپرتویی‌ده همان نباتك مص ایتمسی وبونك تأثیری التنده تلف اولمسی احتمالدن بعید دکلدر. حالبوکه نباتات عجیبه‌یی کلیشی کوزل تلف ایتمکی‌ده عالم مومی‌الیه موافق کورمدیکندن تجربه‌سنی بشقه یوله دوکمشدر. نباتی اسپرتو بخاری ایچنده بولندیرمشدر. اسپرتو بخاری نباتك بنیه‌سنه تأثیر ایدنجه زیاده‌جه عشرتله بر حال عطالته دوچار اولمش وقیلدانمغه مجالی قالمامش انسانلر کبی نباتده داللرینی صارقتمش وعادتا سیزمشدر.

المانیا مجامع موقوته‌سندن برینك ات ییین نباتات حقنده نشر ایلدیکی بر مقاله‌ده آمریقا غزته‌سنك افکار وملاحظاتی تماماً قبول اولنمامش ومجموعه‌ده بیان مطالعات ایدن مستر (لیندسه‌د) ك نظریاتنه اشتراك ایلمامشدر.

ق. ری

بحر بالطیق ایله بحر شمال آره‌سنده‌کی بیوك قنال

جغرافیا امتحانلرنده بعضاً شاکردلردن برینه بحر شمالدن بحر بالطیغه کیدن بر سفینه‌نك نره‌لردن کچه‌جکی سؤالی ایراد اولنور. قارئلریمزك معلومی اولدیغی اوزره براوروپا خریطه‌سنه کوریلورکه شمال دکزندن بحر بالطیغه کچه‌جك برکمی دانیمارقه‌یی دولاشمق وسقازه‌راق، قاته‌غا بوغازلرینی کچدکدن صکره اسوج ساحلی ایله دانیمارقه اطه‌لری آره‌سنده‌کی سوند، بیوك بلت، کوچك بلت کچیدلرندن برینی طوتدیرمق مجبوریتنده ایدی. حالبوکه دانیمارقه‌نك بولندیغی ژوتلاند شبه جزیره‌سنی قره‌یه اتصال ایتدیرن برزخ آچلمق میسر اولسه سفائن بو دولاشمقدن قورتیله‌جق وبحر بالطیق ایله بحر شمال آره‌سنه غایت استفاده‌لی بر طریق بحری کشاد ایدلمش اوله‌جق ایدی. بوممر بحری تجارت نقطهٔ نظرندن نه درجه حائز اهمیت ایسه المانیانك قوهٔ بحریه‌سی جهتیله‌ده او قدر مهم ایدی. برقاچ سنه اول المانیا حکومتی بحر بالطیق ایله بحر شمالده آیری آیری ایکی قوی دونمه بولندیرمق مجبوریتنده اولدیغی وخصوصات بحریه‌جه بحر بالطیغه ساحل اولان کیل ترسانه‌سنه نه قدر اهمیت ویررسه بحر شماله جریان ایدن البه نهرینك منصبنه قریب بر موقعده کائن هامبورغ شهرینی وویلهلمسهافن ترسانه‌سنی‌ده اومرتبه مهم عد ایلمك اقتضا ایتدیکنی دوشونمکه باشلامش ایدی. اکر بحر بالطیقدن وکیل ترسانه‌سی یقینلرندن البه نهرینه وهامبورغ قربنه قدر اولان تقریباً ۹۵ کیلو مترولق برقره دیلنی یاره‌رق بر قنال آچمق ممکن اولورسه اوزمان المانیا حین حاجتده بالطیق دونمه‌سنی بحر شماله ویاخود شمال دونمه‌سنی بحر بالطیغه قولایجه یکرمی درت ساعت ظرفنده کچیره بیله‌جکندن بوقنال المانیانك قوهٔ بحریه‌سنجه فوق العاده براهمیت حصوله کتیره‌جکی کبی بالطیقدن شماله وشمالدن بالطیقه طریق بحریٔ تجارتی‌ده غایت تقصیر ایده‌جکی وفورطنه‌لری وبحری قضالریله کمیجیلرك اورکدیکی اسوج ونوروج ودانیمارقه بوغازلرندن‌ده سفینه‌لری قورتاره‌جغی ایچون، عموم اوروپا تجارتجه‌ده بر تحولی موجب اوله‌جق ایدی.

بو قنالك کشادی تصوری برقاچ سنه اول میدان الوب لازم کلن کشفیات فنیه‌سی یاپیله‌رق ایشه مباشرت ایدلمش ایدی. کله‌جك سنه ایچنده قنالك ختامه ایصال ایدیله‌رك کشاد ایدلمسی امید اولنقده‌در. شمدیدن بعض ارباب تجارت واداره بوقنالی « آوروپانك سویشی » نامیله یاد ایتمکه باشلامشلردر.

قنال کشاد اولنجه المانیا سفائن حربیه‌سی کیلدن ویلهلمسهافنه بورادن قولایجه کچه‌جکلری کبی سفائن تجاریه‌ده هیچ اولمزسه قیشین شدتلی موسملرنده بوطریقی اختیار ایلیه‌جکلر.

شیقاغو سرکیسنده تشهیر ایدیلان جسیم آغاجك اورماندن صورت قطعی

بو قنالك كشادى ٢ وروپا تاريخ مدنيسنده خيلى مهم بر موقع طوته‌جغى ايچون — شمدى‌يه قدر بو تشبثى شئوناتمزده ذكر ايتمش ايسه‌كده مفصلجه معلومات ويرمه‌مش اولديغمزدن — بو نسخه‌مزده ناتورك بر مقاله‌سيله انكلتره‌نك مهندس نام غزته‌سندن مأخوذ معلوماتى اساس اتخاذ ايدرك قارئلريمزه بعض مرتبه معلومات ومطالعات درجنى مناسب كوردك وقنالك حتامنى بكله‌مدك .

قنالك امتدادنجه تسويه‌يى الچالتمق ياخود يوكسلتمك ايچون قنطره حوضلرى ياپمغه احتياج كورلمه‌مش ايسه‌ده بحر بالطيق ايله بحر شمالك صولرى بر تسويه‌ده بولنمديغندن وبوندن بشقه ايكى دكزك مد وجذرى بر رادده اولميوب بحر شمالده مد وجذر همان دائمى اولديغى حالده بحر بالطيقده خاصةً سنه‌نك بعض كونلرنده پك زياده دكز يوكسلوب آلچالديغى ايچون قنالك ايكى باشنه برر (اقلوز) [١] انشاسنه مجبوريت كورلمشدر . لكن قنالك حفرنده يكانه مشكلات بوندن عبارت قالمامشدر . بوكبى تشبثات جسيمه‌ده دائما برطاقم مشكلاتك تحدث ايده‌جكى اورته‌ده ياناما قنالى حادثه‌سى بولندقجه دائما فرض وتخمين اولنه بيلير . هر حالده قنالك حفرينه تشبث ايدن هيئت فنيه وماليه بو مشكلاتى‌ده حسابه قاتمشلر وبر طرف ايتمشلردر .

*
* *

بحر شمال ايله بحر بالطيق ژوتلاند ياريم اطه‌سنك آلت طرفندن برلشديرمك فكرى پك يكى دكلدر . خيلى اسكى بر زماندنبرى كرك تجارت وكرك انسانيت نامنه بو فكرى اورته‌يه قويانلر بولنمشدر . بو افكاره المانيا قوهٔ بحريه‌سنك ترقئ آتيسى فكرى‌ده منضم اولنجه قنال وجوده كلمشدر . . . ذاتاً كوندن كونه تجارتك ترقى ايتمسى وطرق بحريه وبريه‌نك تسهيليله وسائط نقليه‌نك تسريعنه احتياج مس ايتمسى بو قنالى وجوده كتيره‌جك ايدى .

دانيمارقه بوغازلرندن مرور ايدن سفائنك عددى ١٨٤٨ تاريخندن ١٨٩٢ تاريخنه قدر تنظيم اولنان ستاتستيقلردن مستبان اولديغنه كوره بو مدت ظرفنده ايكى قات اولمشدر . صوك سنه‌لرده كچن سفائن ٤٥ بيك اولمق اوزره مقيد اولوب جمله‌سنك بردن بالغ اولديغى طونيلاته مقدارى‌ده ١٤،٠٠٠،٠٠٠ ى بولمقده‌در . تجارت نقطهٔ نظرندن قنالى بو عددلر نه قدر تشويق ايدرسه انسانيت اعتباريله قضاياى بحريه‌ده او قدر كشادينى الزم عد ايتديرر . ١٨٤٨ سنه‌سندن ١٨٨٥ سنه‌سنه قدر اولان ٢٧ سنه ظرفنده بوراده ٦٢١٦ قضاى بحرى وقوعه كلديكى‌ده قيد ايدلمشدر .

ايشته بو نقطه‌لر درپيش اولنسه‌ده ينه قنالك بر احتياج حقيقى‌يه مبنى كشادينه تشبث ايدلديكى كوريلور .

دكل شمدى حتى ١٣٩٨ تاريخنده بيله البه ايله تراوا نهرلرى آره‌سنده بر قنال حفرينه تشبث ايدلمش اولديغى موسيو فلورى نامنده بر فرانسز مهندسى فرانسه مهندسين ملكيه هيئتنه شمال وبالطيق قنالى حقنده ويرديكى بر لايحه‌ده ذكر ايتمكده‌در .

فقط كميلر اون دردنجى عصر ميلاديده كسب جسامت ايتمكه باشلاديغندن بو اسكى قنالده حفرندن يوز يكرمى بش سنه صكره عرضاً توسيع ايدلمش ايدى .

المانيا پارلمنتوسنده ١٨٨٥ تاريخنده المانيا قوهٔ بحريه‌سنى حين حاجتده بالطيق ياخود شمال دكزنده بر نقطه‌ده جمع ايتمكه مساعد اوله‌جق قنالك حفر وكشادى موقع تذكره قونيله‌رق ١٥٠ ميليون فرانق صرفنه مأذونيت اعطا اولنمشدر . او زماندنبرى بلافاصله وبحق سعى وغيرتده دوام اولنه‌رق قنالك شمدى بر سنه‌دن اول اتمام اولنه بيله‌جك بر حاله كتيرلديكنى ارباب وقوف تصديق ايتمكده‌درلر .

قنال كيل ليمانى داخلنده (هولتناو) موقعندن باشلايه‌رق البه نهرى كنارنده (بروسبوتل) ده نهايت بوليور . قنالك مجموع طولى ٩١ كيلو مترو ٦٥٠ متروده‌در .

قنال بر خط مستقيم اوزره اولميوب بر طاقم منحنيلر تشكيل ايتمكده‌در . قنالك ٢٣ كيلو مترو مسافه‌سنده تشكيل ايتديكى منحنيلرك نصف قطرلرى ٣.٠٠٠ دن ٦،٠٠٠ متروبه قدردر . بر دائره‌نك نصف قطرى نه‌قدر بيوك اولورسه محيطى اوقدر آچيق اوله‌جغندن حصوله كتيرديكى منحنى‌ده خط مستقيمه يقين اولور . قنالك طقوز بچق كيلو مترو قدر بر اكرى يرنده ايسه نصف قطر ٥٠٠،٥ و ١.٤٠٠ متروبه اينر . نهايت اوچ كيلو مترو و ٤٠٨ متروليق بر منحنيسنده‌ده نصف قطر ١٠٠٠ مترودر .

فقط بويله طولانباجلى يرلردن سفينه‌لرك مرورى خيلى مشكلاتى دعوت ايده‌جكندن بونلر قنالك باشلوجه قصورلرندن برى عد اولنيور . قنالك عرضى وسطى اوله‌رق ٢٢ مترو ايسه‌ده اكرى يرلرده اوزون بويلى كميلر قولايجه دولاشه‌ميه‌جغندن منحنيلرده بو ٢،٢ مترو اون مترو دها تزييد اولنمش وبعضاً ٣٦ متروبه قدر چيقارلمشدر .

قنالك ٦٢ كيلو مترو يرى‌ده طوس طوغريدر . بو طوغرو يرلرينه سوز يوق ايسه‌ده منحنيلره ويريلان عرضى يوقاريده اسمى كچن مهندس فلورى آز بولمقده‌در . وقنالك ٩، ٩.٨٠ مترو عمقى‌ده بعضاً صو كسمه‌لرى ٨.٥٠ متروبه قدر واران قوس

[١] اقلوز ياخود قنطره حوضى تسميه اولنان انشاآت قناللرده ايكى طرفى قپاقلى حوضلر اولوب قپاغك برى آچيلوب ديكر قپانمق صورتيله قايق ، كمى بيوك سفينه هر درلو مراكب بحريه‌يى بر تسويه‌دن ديكر تسويه‌يه كچيرير .

قوجه زرهليلرك مرورينه پك‌ده كافى كورولمامكده‌در .

قنالك ايكى باشلرنده‌كى اقلوزلر انشاآت مهمه‌دن معدوددر . بو اقلوزلرك عرضى ٢٥ مترو وطولى ١٥٠ مترودر .

قنالك انشاآتنه مباشرت اولنه‌لى التى سنه‌يى كچمشدر . شمدى‌يه قدر اخراج اولنان طوپراغك مقدارى ٨٠،٠٠٠.٠٠٠ مترو مكعبى تخمين اولنيور . بو طوپراق قسماً دكزه قدر نقل اولنمشدر وقسماً جواره يغلمش وطاغيدلمشدر .

شمدى‌يه قدركى مصرفده ٩٠،٠٠٠.٠٠٠ فرانغى بولمشدر . حفرياتده استخدام اولنان عمله‌نك مقدارى ٥.٠٠٠ در . بو عمله‌نك نصفى قنالك بتون امتدادنجه موقتاً ياپلمش اولان براقه‌لرده اسكان ايديورلرمش .

قنالك بوينجه بشقه انشاآت مهمه‌يه‌ده تصادف اولنمقده ايمش . ازانجمله قنالك قطع ايدرك كچديكى بر كولك صولرى قنال تسويه‌سندن يوقارى اولديغى ايچون بورايه ياپيلان استناد ديوارلرى شايان ذكر اوليور . قنالك امتدادنجه اراضى آره‌سنده مناسبت منقطع اولديغندن قنال اوزرينه بش كوپرى انشا اولنمشدر . بو كوپريلردن ايكيسى ٤٢ مترو ارتفاعنده اولوب آلتندن اك اوزون ديركلى كميلر كچه‌بيله‌جكدر . ديكر اوچ كوپرى ايسه متحركدر . يعنى وقت وقت قوريلوب قالديريله بيلمكده‌در .

قنالك تكميل انشاآت ومتمماتى ايچون صرف اولنه‌جق مبلغك ٢٠٠ ميليون فرانغى بوله‌جغى تخمين ايدلمكده‌در

خلاصه بحر بالطيق بحر شمال ايله طوغريدن طوغرى‌يه كسب اتصال ايتديره‌جك اولان قنال عصر حاضرك انشاآت مهمه‌سندن برى عد ايدلمكه شايان اولوب كرك عسكرى وكرك تجارى نقطهٔ نظردن فوق‌العاده حائز اهميتدر ، بوندن بشقه بر قاچ سنه ظرفنده انشاسنك اتمامى وتحدث ايدن مشكلاتك اقتحامى بيوك موفقياتدن معدوددر .

م . صادق

رسملرمز

حلب منظره‌لرى

غزته‌مزك (١٢٠) نومرولى نسخه‌سنه حلب مكتب اعداديسنك رسمنى درج ايلديكمز زمان شهر مذكور حقنده برچوق معلومات موقعيهٔ تاريخيه وجغرافيه اعطا ايلمش ايدك . بناءً عليه بوراده بر دها تكرارندن ايسه قارئين كرامى مذكور تفصيلاته سوق ايدرك ديه‌لم كه حلبدن وارد اولان اوچ قطعه فوطوغرافدن ويانه‌ده اوتوتيپى اصوليله ياپديريلان رسملرمزدن برنجيسى حلبك قلعه‌دن سليميه استقامتندن كورونيشنى ايكنجيسى حلبده (يامسينا) يهودى محله‌سنده بر سوقاغى اوچنجيسى‌ده (بياضه) نام محله‌نك منظره‌سنى پيشكاه اهل تماشاده تجسيم ايتديرر .

يكى واغونلر

پارس سركيسنده تشهير ايديله‌رك عمومك نظر تقديرنى جلب ايدن آمريقا دميريول واغونلرى شمدى اوروپا خطوطنده دخى استعمال ايدلمكه باشلانمشدركه بونلر واغونده بر كنارده كزنتى محلى حائز اولمسندن وبر واغوندن ديكرينه كچيله بيلير صورتده ياپلمش بولنمسندن دولايى اوزون سياحتلرده فوق‌العاده فوائدى جامعدر . حقيقت حالده ، اوچ درت ساعتى تجاوز ايدن بر دميريول سياحتنده، اكر واغونده اوطوريلان محلدن قالقه‌مه‌مق مجبوريتى بولنورسه انسان فنا حالده معذب اولور . ذاتاً « آوروپاده نه كوردم » عنوانيله يازديغمز سياحتنامه‌ده ، آوروپانك مختلف جهتلرنده‌كى جولانمزى تصوير ايلركن دمير يوللرك بو خصوصده‌كى جفاسنى اكلاتمش واوستريا‌ده مصادف اولديغمز آمريقان اصولى عربه‌لرك مدحنى ايتمش ايدك .

ايكى سنه اول يالكز اوستريا‌ده مشاهده ايديلان آمريقان اصولى واغونلرك شمدى آوروپانك هر طرفنده تعمم باشلاديغى كوريليور ، نته‌كم اخيراً فرانسه‌نك پارس ومارسليا دمير يول شركتى دخى مدحنى ايلديكمز اصولده يكى واغون انشا ايتديره‌رك سير وسفره باشلاتمشدركه بونلره دائر « لاناتور » جريدهٔ فنيه‌سنده كوريلان بر قطعه رسمى غزته‌مزه نقل ايليورز . رسم آمريقان اصولى راحت واغونلرك مقطع صورتنده دروننى كوسترر .

رسمدن اكلاشيله‌جغى اوزره بو عربه‌لر عادى واغونلردن فرقسز اولوب يالكز بر جناحده اوزون بر كزنتى محلى حائزدرلركه عربه‌لره بر طرفدن عادى واغونلر كبى كيرلديكى حالده ديكر جناحدن كيرلمك استنيرسه اولا كزنتى يرندن كچيلور ، صوكره اوطوريله‌جق بولمه‌لى يرلره كيريلور شو حالده عربه سفرده ايكن دروننده‌كى سياحلر اولدقلرى يردن قالقوب كنار طرفده‌كى آره‌لقده كزرلر ، ديكر عربه‌لره كچرلر . يكى عربه‌لرك طولى اون بچق مترودر .

بانكر روچيلد

فرانسه‌نك اك بيوك اهل ثروتندن اولمسى جهتيله بر شهرت فوق‌العاده‌يه مالك بولنان بارون روچيلدك رسملى غزته‌جيلك وظيفه‌سنى اجرا امليله بر قطعه رسمنى درج ايلدك . روچيلد عائله‌سى فرانسه‌ده بانكرلك وامور صرافيه ونافعه ايله مشغولدر . حتى اخيراً درسعادتدن بغداده قدر بر دمير يول انشاسى امتيازنى حكومت سنيه‌دن دخى استدعا ايلمش ايدى .

شیقاغو سرکیسنك یادکارلری

جسیم کوتوك

شیقاغو سرکیسی جسامتله اهل تماشانك نظر حیرتنی جلب ایتمك طریقنی التزام ایدرك مثلا قوجه بر پینر کومه‌سنی پیشکاه شکم‌پرورانه عرض ایلدیکی کبی هردرلو مؤسساتی جسامت جهتیله ایلری کوتورمش ایدی . بوقبیلدن اوله‌رق برده قالیفورنیا محصولی (سقوویا ژیغانته‌آ) تسمیه ایدیلان بر بیوك اغاج کوتوکی تشهیر ایلمشدر . بواغاج ٦ مترو ٧٠ سانتیمترو عرضنده ٢٥ مترو محیطنده و ١٠ مترو ارتفاعنده اولوب هیئت مجموعه‌سی عادتا بر خانه جسامتی آلیر . سرکیده تشهیر اولنان بوکوتوکك درونی دلمشلر ، بورایه هلزونی بر مردیون یاپمشلرکه مردیون ایله تپه‌یه چیقلیور ؛ کوتوك داخلاً الکتریق ایله منوردر .

کوتوکك اصلی اولان اغاجه کلنجه ٩١ بچق مترو ارتفاعنده اولوب تام کوکنده ٣٣ بچق مترو محیطنده‌در .

بوقدر جسیم برکوتوکی یکپاره اوله‌رق محلندن سرکی‌یه نقل غیر قابل اوله‌جغی جهتله ٤٦ پارچه‌یه آییرمشلرکه بونلردن بعضیسی درت طونه ثقالتنه قدر چیقمشدر. جمله‌سنی واغونه نقل ایتمشدر ؛ رسملرمزدن برنجیسی اغاجك اورمانده پارچه پارچه کسیله‌رك سرکی‌یه صورت نقلنه مباشرتی کوستر ، ایکنجی رسممزده سرکیده‌کی منظره‌سنی ارائه ایدر .

اغاجك اصل مشکلاتی اورماندن اعتباراً یوز کیلو مترو یولده سوروکله‌یه‌رك بردمیر یول موقفنه ایندیرلمسنده مشاهده اولنمش ، مخصوصاً انشا اولنان عربه‌لرله اجرا ایدیلان کیفیت نقل ٣٧٥٠٠ فراق مصرفی مستوجب اولمشدر .

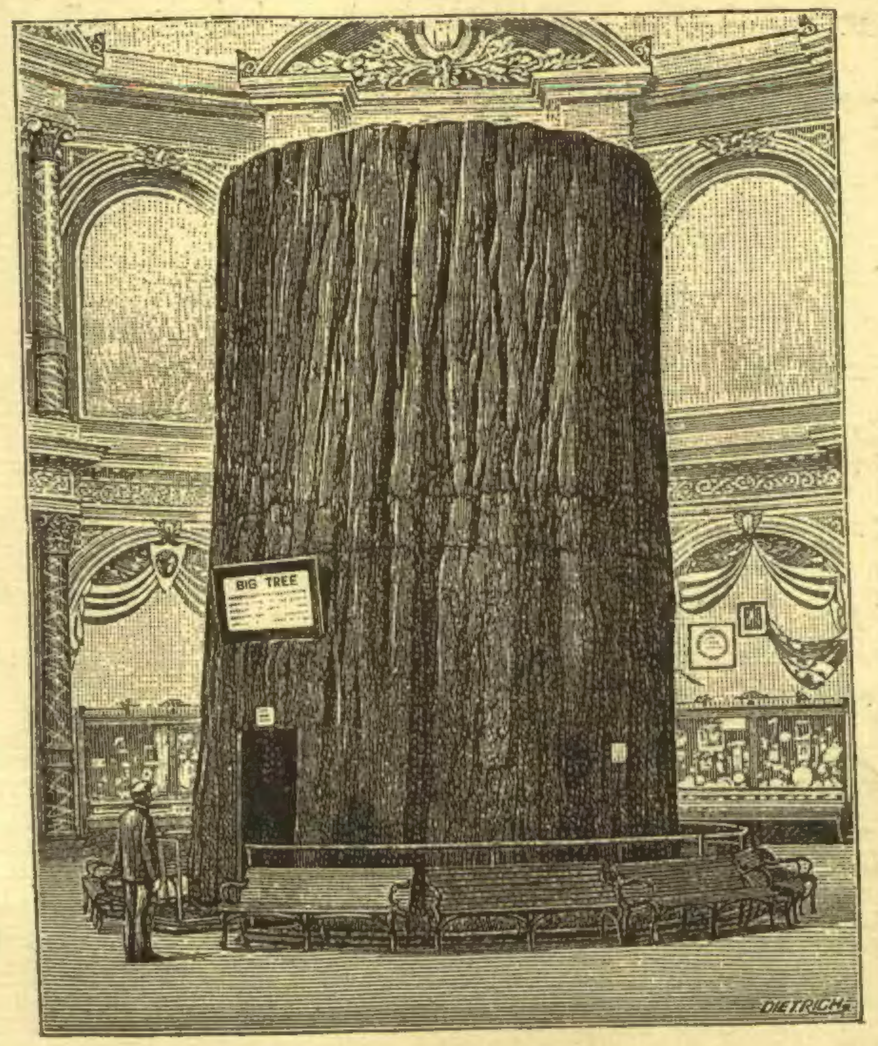

سرکیده تشهیر ایدیلن جسیم اغاجك کوتوکی

برخاطرۀ محبت

مؤلفی | مترجمی
بول بورژه | احمد احسانه

— ١ —

دفتر سوزانك ایلك یاپره‌سی

پارس ١٨٨٦ سنه‌سی کانون ثانی ٨ کیجه

بنده‌کی قوۀ مفکره نه غریب برماکنه ایمش! درجۀ تأثیرینی بردرلو آکلایه‌میورم مثلامهم برایشه کیده‌جکم کونلره تقدم ایدن کیجه‌لر قدر استراحت کامله ایله اویودیغمی اصلا تصور ایلیه‌میورم ، ساده ایشه‌می یا ؟ پولین رافره‌یه عائد بر مناقشه‌دن دولایی دوئللویه قرار ویردك ، قیزجغزله هیچ بر مناسبتم اولمدیغی ایچون طرفمدن مداخله‌سی کلیاً نابمحل اولان شو دوئللونك کیجه‌سی‌ده طوپ آتسه‌لر دویمیه‌جق درجه درین ومستریح بر اویقو چکمش ایدم . ایش بو مرکزده‌ایکن حسیات واحتساسات روحیه‌یه عائد اوفاجق برسبب استراحتمی کلیاً سلب ایلیور : اشته‌دیدیکم‌شویله برسبب بوکیجه‌ده اویقومی قاچیردی ؛ قالقدم‌اوجاغی کندم یاقدم ، مومی ماصه‌نك اوستنه قویدم ، صانکه اون سکزیاشنده نوهس بر محرر ایمشم ده ارزوی تصور حسیاته دوشمشم کبی . چوقدنبری ال سورمدیکم دفتری آچدم ، اوقودیغم سطرلری یازمغه باشلادم . حلبوکه یاشم اوتوزسکز ، محررلکه هیچ انتسابم یوق . فقط نه‌یاپیم ؟ بوکیجه‌اعصاب‌وحسیاتمی برچوق خاطره‌لر تحریك ایلدی . اونلری تسکین ایچون بمه‌حال کندی کندیمه افشای حسیات وتصورات ایتملی‌یم. بویله‌یپارسه‌م درحال سکون واستراحت کسب‌ایدرم. بواحتساسات نه‌در ؟ نصل اولیورده زبونی اولیورم ، بوجهتلری تدقیقدن چوقدن واز کچمش ایدم ، زیرا کچیردیکم سنه‌لر تدقیقاتمی اکمال واجرایه کافی کله‌مدیسه بیله کندیمی اولدیغم کبی قبوله بنی سوق ایلمشدر.

§

— تأمین ایلرم که بوکیجه ، شودقیقه‌دن تمام برساعت اوچ چاریك اول‌قلوبه کیردیکم زمان احتساساتمی تحریك ایله بنی بویله اویقوسز براقان وقعه‌یه قطعا منتظر دکلدم فرانسز تیاتروسندن چیقیوردم ، اوراده ماریونك براثرینی سیرایتدم . ماریون فرط تحسسی ایله کسب هنر ایتمش اهل قلمدن اولدیغی ایچون اثرلرینی پك سورم ، اویون آقتریس قولین ریغو طرفندن فوق‌العاده برمهارتله اجرا اولنمش ایدی . شوآقتریسه عائد اوله‌رق برچوق مستکره حکایه‌لرده بیلیرم . اشته سزه برغریبه دهاکه قوۀ مفکره‌مدن زیاده شایان دقت ! هرجهتجه عادی عد اولنان شوقادینك صحنه اوستنه چیقنجه کسب علویت وصافیت ایلدیکنی ،

یعنی ، هرکون معین زمانده ارائه ایلدیکی تحولی‌دنخی نصل تلقی ایتملی ؟ یاچهره‌سنك تبدل لطیفنه نه‌دیه‌لم ؟ یناقلرینه دوداقلرینه قرمزی‌رنکی سوزییور ، کرپکلرینی بویایور آغزینك ایکی طرفنه‌ده برسیاه چیزکی چکیور صاچلرینك‌اوستنه‌پودره‌لی برطاقم اکرتی صاچ‌دها طاقیور . یوزسنه اولکی موده اثوابی کییور ؛ پرده‌نك آچلمسنی متعاقب لانباضیالری آره‌سنده صحنه‌یه چیقیور ، بربیوك مؤلفك افکار بدیعه‌سنی کمال نزاکت‌وسادکی ایله صرف ایلیور ؛ برآز اولی قولیسلر آره‌سنده کندی اوطه‌سنده آغزه آلنمز الفاظ عادیه‌صرف‌ایلدیکنی اونودییورده تیاترویی تماشایه کلنلره قارشی مؤلف مقتدرك ترجمان حسیاتی اولیور . مؤلفك‌کوزل تصویراتنی دکله‌دکدن صوکره اویمه عودت ایلسه ایدم دها عاقل داورانمش اولوردم امانه‌فائده‌که قارنم آج ایدی ، قلوب یولمك‌اوستنده‌ایدی.اورایه کیره‌یم‌ده‌لوقنطه‌لرده‌کنه نسبةً دها تمیز اولان ات صوینده برآز ایچه‌یم ، برپارچه‌ده طاووق سوکوشی ییه‌یم دیدم . بونده فنا برجهت یوقیا ؟ قلوبه کیردیکم وقت صول طرفده دوز یولده کیده‌جك پرده صاغ طرف صالونلرینه کیرمه‌مش اولسه ایدم محقق بوقرارمی تمامیله اجرا ایدردم . واقعا صول طرفدن کیتسه ایدم ، عزیمته حاضرلنان مازوریه‌یه مصادف اولمزدم ؛ اوده بمله سلامی متعاقب سویلدیکی سوزلری سویلمزدی ، بن‌ده بوکیجه اویقومدن اولمزدم .

مازوریه بنی کورنجه حیرت مسرتکارانه ایله دیدی که :

— وای سز پارسده‌میسکز ؟ نه‌کوزل تصادف ! . . . هایدی طعامی برابر ایده‌لم کوزل مسافه‌لرده بولورز .

— یا هوسن هیچ اوصلانمیه‌جقمیسك ؟

— اصلا !

اسویچره منظره‌لری (تون کولی)

ارقداشم شوجوابی ویرکن اویله‌برده قهقهه صالیویرمش ایدی‌که بوندن حاصل اولان ندا قرق بش یاشیله برابر الآن کنج دینیلان رنکده‌کی سیماسنی رونقدار ایدی .

مازوریه وقتیله دوآردن برینه برابر دوام ایتدیکمز زماندنبری هیچ دکشمه‌مامشدر اوکونکی کنجلکی نه‌ایسه ینه‌اودر ، هرکیجه لوقنطه‌ده ، برطاقم شوخ مشرب قادینلر آره‌سنده طعام ایدوب صرف ایلیه‌جکلری خفیف مشربانه سوزلری دکله‌مکدن اوصانمز بویولده یکرمی سنه سوردیکی عمر بردرلو ارقداشمی اوصاندیره‌مه‌مشدر: بوکا برمراقی دها انضمام ایلر ، اوده احبابلرینی‌ده دائما کندیله برابر سوروکله‌مك ، بزم الفتیله مشغول اولدیغی قادینلر آره‌سنده یالکز قالمه‌مق استه‌مسیدر . فقط غریبی شودرکه شوخ مشرب قادینلری دائما طعامه دعوت ایلر ، اونلره ارقداش علاوه ایلر اولدیغی حالده بردفعه‌جق اولسون کندی سوکیلیسی مادام روغله خیانت ایتمه‌مشدر ، شمدی چوقدن اللی‌یی بولمش اولان بوقادین مازوریه‌نك سودالیسیدی . بشقه‌سنی دوشونه‌مزدی . دیدم که :

— غالبا سن ارقداش ارایوردك .

— ارایوردم‌یا . تأمین ایدرم که چوق اکلنه‌جکز . ها اولسی اقشام هیچ قولاغك چینلامدیمی ؟ برچوق سندن بحث ایتدك . اکر پارسده اولدیغکی بیلسه ایدم همان سکا یازاردم . دیمك بواقشام‌بمله کله‌میه‌جکسك ؟

— خیر .

— اویله ایسه ، مادموازل بلانش‌ده سنی ایله نه‌وقت بولشمغه سوز ویررسك .

— دیدیکك قادینی طانیمیورم . اکر بحثی بوقادینله ایتدك ایسه تحف ! نصل اسم او ؟

— اویله براسم . مادموازل حقیقةً کنج وکوزل ، هله کوزلر ، دیشلر ، اندام اولورشی دکل ! ایشنی بیلسه چوق ایلری کیده‌جك امانه‌فائده ، شمدی (بره‌وه) ایله برابر سفاهت ایلیور ، بره‌وه دها طوپی طوپی یدییوزبیك فرانق یمش‌ده حالا اوصلانمیور واقعا سن بویله شیلره قولاق آصمزسك اما مادموازل سنی بیلیور . هم‌زیاده بیلیور . سزی اله کچیردیکم وقت براقشام طعامنده راست کتیرمه‌می رجا ایتدی ، عادتا یالواردی ؛ اکلایورمیسك ، یالواردی . سویله بقالم نه کونه سوز ویرییورسك ؟

— اما تحف اصرار ایلیورسك به ؟

قرداشم ، قادین بنم بیلدیکم دکل ، بناء علیه بنی دعوت ایده‌مز ؛ استه‌مز . سن بردولاب قوریبورسك دیمك . اسكی ارقداشلر آره‌سنده ایی دكل . اولا بن آرتق اویله خفیف مادموازللرله نه اقشام نه کیجه طعامنه کیدییورم ، حتی سن برابر اولسه‌ك ینه نافله ... ثانیاً یقینده نیسه دوغری كیدوب جنوب کونشیله روماتیزمه‌لریمی تسخین ایلیه‌جکم ، ثالثاً شو سببلره بناء الله اصمارلدق برادر .

المدن طوته‌رق دیدی که :

— دها بیتمدی . بلانشك سزی بیلدیکنه اثبات ویره‌جکم ؛ سن بویله اكلا - مامزلغه وورمنی قسقانج قوجه‌لر صاقله . بلانش تردد ایلیه‌جکنی اكلادی‌ده بكا : « اكر قبول ایتمزلرسه بلانش بیوك آلینك كوچك همشیره‌سیدر » سوزنی سویلیكز دیدی . شمدی كله‌جکسك دکلمی ؟ باق چهره‌ك دکشدی . بیلیورمیشك یا ؟

ایشتدیكم سوزدن فوق‌العاده متحیر اولدم . دیدم كه :

— اوت ؛ بیلورمیشم . هیچ‌ده خاطره كلیرمی ؟ بیوك آلینك كوچك همشیره‌سی ها . شمدی بوقادین‌ده عالم سفاهته دالمش ، بزم موسیو بره‌وك پاره‌لرینی ییبور دیدك دکلی ؟

— اوت اوت !

— دیمك آلمش یورومش .

— اویله‌یا ، شیق بر قوناق ؛ مكمل عربه ، اعلاآتلر ؛ ایری الماسلر ، ظریف اثوابلر ، بول مصرفلر !

— پك اعلا ؛ تبریك اولنور . اشته بن‌ده دعوتی قبول ایلیورم . صالی كونی ایمی ؟

— صالی اولسون . ساعت سكزده بزم اوده . اویمز لوقنطه‌دن اعلادر ؛ مادموازلی‌ده دعوت ایلرم . دها كیملری چاغیره‌یم ؟

— استدیکنی . بن یالكز بلانش ایله قونوشه‌بیلمك استیورم .

— اعلا . ایشی بكا براق اویله ایسه . مع مافیه فرانسواجغم ، شمدیدن تبریك ایدرم . قیزجغز صحیحدن كوزل . بره‌وریسه اورالرده دکل !

§

مازوریه بوقاریکی سوزی صرف ایلیه‌رك كولیوردی . ارقداشم هپ بویله قادینلرك مجلسنده ، عالمنده پویان اوله اوله اونلرك عشق و محبت واستفادهٔ مادیه خصوصنده‌كی افكارینه آلشمشدر ، اوافكاردن بالذات استفاده ایلیه‌مدیکی ایچون بشقه‌لرینه عطف ایتمك استر . كولمه‌سنه بن‌ده مقابله ایلیورم ؛ بربریمزدن آیرلدق . مازوریه عجبا ویردیكی حوادثك بن‌ده مستوجب اولدیغی تأثر متأسفانه‌یی بیلیرمی ؟ نه مناسبت ، هیچ فرقنده بیله دکل . فقط اكلاتسه‌م اوده تأثرمك لایق اولدیغنی تسلیم ایلردی . زیرا اونك كبی بر قادین ایله بوقدر وقت مناسبتده بولنوب ، قادین اللی‌یی آشدقدن صوكره‌ده ترك ایدرسه‌م موجب كدری اولورم دیه دائما تحملده دوام ایدن بر آدم حسیاتپرستلكك نه دیمك اولدیغنی بیلیر . حالبوكه حسیاتمی ، خیالپرستلكمی ارقداشم مازوریه‌یه اكلاته‌جق یرده شو صحیفه‌لره یازمغی دها موافق بولدم ؛ حالا تعجبدن كندیمی قورتاره‌مدم ؛ آلینك كوچك همشیره‌سی‌ده عالم سفاهت وصفایه دالسون ها ! هیچ خاطره كلیرمیدی ؟ دوشوندكجه تعجبم آرتیور ؛ آلینك همشیره‌سی ده بویله اولسون ، بنی طعامه دعوت ایلسون ! امان یاربی !

§

حقیقةً بن‌ده‌كی خیالپرستلك غایت زیاده بویلی قرق یدی یاشنه كلمش اولدیغم حالده مازورویه‌نك ویردیكی خبركبی برشیئك بنی صوك درجه هیجانه دوشوره‌رك راحتمی سلب ایلمسی غریب دکلیدر . آلین ایله كوچوك همشیره‌سنی بوندن اوچ آی . التی آی . حتی برسنه اول طانیمش اولسه‌م هیجانك یری وار ، كذلك برندن برینی سومش اولسه‌ایدم عقلم ایرردی . حالبوكه بن نه‌اونی سودم ، نه اوته‌كنی ، مدت القتم اونبش كوندن زیاده سورمدی . وقعه‌نك اوزرینه‌ده اون‌سنه ، بلكه دها زیاده ، اون ایكی اون اوچ سنه‌نك حمل ثقیلی انضمام ایتدی . هم ایشه بر وقعه نظریله‌ده باقه‌میز . مسئله بر حشریلكدن عبارت ایدی كه ضعف قلب حسیله اوندن تظاهر ایدن حس مرحمت اجرا آتی ایله نهایت بولمش ایدی .

بوندن اون ایكی اون اوچ سنه اول ایلك‌دفعه اولمق اوزره براقشام آلینله ملاقی اولدیغم زمان طبیعی شمدیكی كبی تدقیق حسیات و افكار ایله اصلا مشغول دکلدم . هم اقشام‌ده دکل ، كیجه ایدی ، علی‌الخصوص نوئل یورطیسی كیجه‌سی ایدی . مادموازل آلینه تقدیم اولنیشم‌ده او كیجه وقوعبولمش ، تقدیمی متعاقب شرف قبوللرینه‌مظهر اولمش ایدم . دوشوندكجه خاطره‌می احاطه‌ایدن ظلامی ازاله ایلیورم . اوچ ارقداشمك مترسلریله برابر طعام ایلدكلری لوقنطه‌یه كیردیكم زمان وجهمده حاصل اولان حرارت هوسی تمامیله تخطر ایدییورم . پروسیا محاربه‌سندن تمام اوچ سنه اقدمنه مصادف نوئل كیجه‌سی ایدی هوا غایت سرت وصوؤق عادتا بوكون كبی ایدی . لوقنطه ضیافتی ارقداشمك رفیقه‌لرندن بردانه‌سی ترتیب ایله برده‌یكی همشهری دعوت ایده‌جكنی سویلمش ایدی ، اوزمان سویلدیكی سوز صانكه شمدی كبی قولاغمده . دیمش ایدی كه :

— بزم شهردن اولان قیزجغزه اولسی كون سوقاقده راست ، كلدم ؛ اویله شیق و سوسلی دکل . فقط غایت كوزل ، تازه وخوش . سی‌ده لطیف . اوقوتورزده دكله‌رسكز افندیلر .

ارقداشمك رفیقه‌سنك شواخباری اوزرینه اواقشام لوقنطه‌یه كیدركن هیچ‌ده اوقدر امیدده دكلدم . زیرا بویله مدحلری چوق دكله‌مش ، صحیحه چیقدیغنی كورمه‌مش ایدك . بولوشدیغمز لوقنطه سن نهرینه جوار وقارتیه لاتن‌ده ایدی ، اوزمانلر یمكی فنا دکلدی . لوقنطه‌نك آینه‌لری اوسته الماسلی یوزوكله چزیله‌رك فقط املا خطالریله مملو اوله‌رق یازیلان یازیلر لوقنطه‌نك مشتر - یلرنده‌كی احوال غیر منتظمه‌یی اكلاتیرایدی . ارقداشلریمك بولندیغی اوطه‌نك دیوارلرینه اوزون شابقه‌لی موسیولرله برچوق مادموازللری ارائه ایدر رسملر رسم اولنمش ایدی ، هیچ شبهه یوق ایدی‌كه رسم ، لوقنطه صاحبنه بورجلندقدن صوكره تسویهٔ دین ایچون دست مهارتی تقدیم ایتمش رسام شاكردلندن برینك اثریدی . اوطه‌ده قناپه - لرك دوشمه‌لری ایسه فنا حالده ییرانمش ایدی اوطه‌نك اورته یرینه‌ده سكز كشیلك برماصه قورولمش ایدی . اشته بن كریه منظره‌لی اوطه‌یه كیردیكم زمان اودرجه لطیف و ذوق آور برچهره‌یه مصادف اولدم‌كه بیوك رساملرك دست مهارتندن چیقوب موزه‌لری تزیین ایدن لوحه‌لرده آنجق كوردیكم چهره‌یی آندیرر كوزل سیمالر تصویر اولنمشدر ، حالبوكه اونلرك منظره‌سی تبدل ایتمز ، قارشمده‌كی ایسه هرآن تحول ایلیور ، یعنی ذیروح ایدی . اواقشام آلینك ارقه‌سنده‌كی اثواب خاطرمده یوق . فقط وجودی اوقدر متناسب ، اندامی ظریف ایدی كه اك عادی البسه‌یی كیسه ینه‌ذوقنی آرتدیرردی . هم بن اوطه‌یه كیرنجه اولا چهره‌سنی كورمشیدم . چهره‌سی برآز ارمودی ، یناقلری چوقورجه ، آغزی اوفاق بورنی ظریف ، كوزلری قاره ، آلنی واسع ونظرربا ، صاچلری قویولپسقه ایدی . بوكیجه‌كی كبی ذوق وسفاهتك اثری اوله‌رق چهره‌سنده‌درین یورغونلق اثاری وارایدی . فقط نازك چهره‌سنك حسن و آنی اوقدر عمیق وطوری طبیعت نازكه‌سنك ایجاباتیله متحد ایدی كه اوزرنده مشاهده اولنان یورغونلق حالی‌ده سیماسنی دها جاذبه آور دها سودا پرور ارائه ایلیوردی .

[مابعدی وار]

سودلرك محافظه‌سنه یكی برچاره

« فیغارو » غزته‌سی (امیل غوتیه) نامنده‌كی صاحب معلومات محررینك قلمیله « پاستورلنمش سود » سرلوحه‌سی التنده بر مقالهٔ مفیده نشر ایتمشدر . مقاله‌ده اساساً سودلری اوزون مدت بوزلمه‌دن محافظه ایچون بر طبیبك بولدیغی چاره موضوع بحث ایدلمش ایسه‌ده سود حقنده‌ده - سود نه قدر لذتله ایچیلیرسه بزجه اوقدر لذتله اوقونیر - بعض معلومات درج ایدلمشدر . حسن صورتده نقله موفق اولورسه‌ق قارئلریمزده لذتله اوقورلر صانیرز :

سود قیمتی تقدیر اولنمز بر بخشایش الهیدر ، بر خزینه‌در ، دنیاده همان سود قدر فائده‌لی ، سود قدر نافع ومغذی بر غدا یوقدر . سود برغدای مكملدر . همده قوهٔ مغدیه‌جه پك زنكیندر . سود وجوده بشره نفعی اولان بتون اغدیه‌یی شاملدر . سودده مواد آزوتیه یوق دكلدر (قازه‌ئین كبی) مواد شحمیه‌سی واردر . (یاغی وقایماغی) املاح مغدیه‌دن‌ده سود محروم دكلدر . (سودده فوسفوریت كلس واردر) . سود هم‌ده شكرلیدر . (سودك شكرینه لاقتوز دیرلر) .

اشته سودك تركیبی قیمتی كوستریر وسودله تغدی‌نك نه‌قدر مكمل برغدا اولدیغنی اظهار ایدر . سودك قیمت مغدیه‌سی قدر تأثیر دوائیسی‌ده واردر .

نه‌چاره‌كه عموماً مایعاتك هپسندن زیاده سود هوانك درجهٔ حرارتندن متأثر ، بوزلمغه صالح ، مواد مركبه‌سی تحول وتبدله مستعد ودرونده بولنه‌جق طفیلاتك همان اجرای فعل ایتمسنه مساعددر . سود حقیقةً پك حساسدر . ضیایه معروض فوطوغراف جامی كبی .

جزؤی برعارضه سودك بنیه‌سنی همان خللدار ایدر . رنك وطراوتنی قاچیریر !

سود برمایع عضوی‌در . برحیات برحیواندن مفرزدر . بونك ایچون درونده هر درلو میقرونی بسله‌مكده قابلیتی واردر . سود برمدتجك كندی حالنه براقلسه همان طبیعتی بوزار ، اكشیر ، افساد اولنور . بویله‌جه برقاچ ساعت كچرسه آرتق سوده برنام مناسب بولوب ویرمك‌ده كوچ اولور . نه خاصه‌سی قالیر ، نه‌ده فضیلتی . . .

سود هنوز تازه بولندیغی زمان درونده مهلك طفیلات كیرمدی ایسه ینه بیك شكر ! ذاتاً سودك بنیه‌سنده بوزلمغه استعدادینی حاصل ایدن اختماراته برده ورم كبی تیفو كبی اسهال كبی امراض میقروبلری‌ده قاریشیرسه بوطفیلات مهلكه سودی بوزمق وظیفه‌سنی كندی مواد مخمره‌سنه تودیع ایدرك سودی ایچنلری بوزوب خراب ایتمك فعلنی‌ده كندیلری اوستلرینه آلیرلر .

سود قدر نافع برغدایی بونلرك شرندن قورتارمغه تشبث ایتمك برامیرخیره تشبث‌در . سودلری تصفیه ایتمك ایچون شمدی‌یه قدر پك چوق اصول كوسترلمشدر . هركس استدیكنی انتخاب ایده‌بیلیر . انجق علی‌الاكثر سودلری محافظه وتصفیه ایچون ایلری سوریلان دوالر ، كوستریلن ترتیبلرده اصل سودی بوزولمقدن وقایه ایده‌میوردی .

مثلا سودلره برطاقم مواد كیمیویه علاوه

اولنمسی وقاربونیت سود، تنكار یاخود بر آز آسیدسالیسیلیك قاتلمسی توصیه اولنور. بونلر سودی محافظه ایتسه‌لر بیله مطابق طبیعتنی بوزارلر. تحوله اوغراتیرلر. هضمنی بطی ویاغیر قابل قیلارلر. سودی بوزماسه‌لر بیله صایدیغمز تأثیرلری محققدر.

بویله‌جه سودی طوندیرمقده افساددن وقایه‌سنی ضامن اوله‌میور. ایچنده‌كی میقروبلر ایسه موقتاً بر اویوشقلغه گرفتار اولیورلر. سود ایصنوبده كندی حالنی آلنجه میقروبلرك‌ده تأثیرات سمیه‌سی ینه میدانه چیقایور.

برطاقم سودلرده وارکه تبخرله صوینی آلنیر. سود خلاصه‌سی وجوده كتیریلور. بونلر اوزونجه مدت قپالی قطولر ایچنده حفظ اولنه‌بیلیر. ایواه‌که سود خلاصه‌سی‌ده طبیعی سود دكلدر. عادتا چامور کبی صولوجه بر خمیردر... بونی صو ایله قارشدیره‌رق كندی قوامنی، كندی منظره‌سنی ویررلر، بعضاً سود لذتی حس اولنور.

سودلری سوزكدن كچیرمك طریقی‌ده وارد خاطر اوله بیلیر. بونی‌ده یالکز وارد خاطر اولدیغی ایچون ذكر ایتملی یوقسه بر ایشه یارادیغی ایچون دكل... چونكه سوزكچ ایو ایسه سودك طفیلات مضره‌سنی الیقویمقله برابر كریوات شحمیه‌سنی‌قازونیی‌ده الیقویار. یعنی مواد مغدیه‌سنی‌ده ضبط ایدوب سودی چركاب کبی ایدر براقیر.

خلاصه شمدی‌یه قدر سودی تصفیه ومحافظه‌یه قاپاتمق قدر هیچ بر شیئك نفعی وباردیمی اولمیوردی. سود قاینارسه حرارتی ١٠٠ درجه‌یی بولور. یوز درجه وبر آز زیاده‌جه حرارته ایسه طفیلات مضره ومرضیه‌نك هیچ بری تاب آور مقاومت اوله‌میور. بوسببله یالکز سودی قایناتمقله ایکی جهتله دفع مضرتی اولنور. ابتدا سودی چابوجاق بوزان واختماره سوق ایدن كندی ماده‌لری حكمسز براقیله‌جق. ثانیاً سودك علی الاكثر حاصل اولدیغی تخم مضرت اولدیریله‌جك. برطاشله ایکی قوش اوریله‌جق... اكر قایناتمقله سودك رائحهٔ طیبه‌سی غائب اولوب بعض امتزاجات خفیه‌سنه خلل كلمسه‌یدی وخواص هضمیه‌سنك برچوغی‌ده آره‌ده محو اولمسه‌یدی قایناتمق قدر كوزل بریول بولمق ممكن اوله‌مز وآرامقده عبث كوریلوردی... اشته سودلرك تصفیه ومحافظه‌سی بوجهتلرله كوچ بر مسئله حكمنده‌در. فقط فنون حاضره ایچون حل اولنمز معما همان قالمدیغندن بوجهتده بر خطوهٔ ترقی دها ارتمشدر.

دوقتور (اوتفاژ) نامنده بر عالم ذات سودلری تصفیه ومحافظه‌یه كوزل بر چاره بوله‌رق برچوق یاورولری كندینه منتدار قیلمش، برچوق انسانلرك صحتنی قورتارمغه موفق اولمشدر.

دوقتور (اوتفاژ) سودلری تصفیه ومحافظه‌یه بولدیغی چاره‌یی سویلیوب مكتوم طوتمشدر. انجق سودلری قپالی قابلرده ایکن زیاده‌جه بر حرارته عرض ایدرك قاینامه‌دن تبخیر ایتمه‌دن مواد مضره‌سنك تأثیرینی ابطال ایتمكدن عبارت بر چاره اولدیغی فرض وتخمین اولنمقده‌در. چاره‌دن زیاده نتیجه‌یه دقت ایتملی.

فیغارو محرری صیجاق مملكتلرده بیله بویولده محافظه اولنان سودلرك نه رنكی، نه چاشنیسی، نه‌ده رائحه‌سنی اصلا غائب ایتمدیكنی بالذات تجربه‌سنه استناداً ادعا ایدیور چاشنی جیلر بیله بر یرده آیلرجه صاقلانان بو سودلری معاینه ایتسه نهایت صاغیله‌لی بر ایکی ساعت اولدیغنه حكم ایدر دینلیور.

خالص وغایت تازه سود دیه بیوك شهرلرده صاتیلان سودلر دوقتور (اوتفاژ)ك الندن كچدكدن صكره دور عالم اجرا ایدرك عودت ایدن سودلر قدر نافع ومغدی وضرردن بری دكل دیه ادعا اولنیور...

فیغارویه مقالهٔ مجموعه‌یی یازان امیل غوتیه «پاستورلنمش سود» تسمیه ایتدیكی بو سودلرك بوردو شرابی كبی اورادن اورایه كزه دولاشه اصلاح نفس ایتدیكنی ادعایه‌قدر قیام ایتمسه بیله اصلا بوزلمدیغنده اصرار ایدیور... نه‌قدر وقت كچرسه كچسون قابده بولندقجه نه‌تركیبی بوزیلیور، نه‌ده لذت ورائحه‌سی خللدار اولیورمش! الك تازه سودلره تفوق ورجحانی ایسه سودك كندیسنی، ایچنك موادینی بوزه‌جق هرنوع میقروبدن تصفیه وتخلیه ایدلمش اولمسیدر.

دوقتور (اوتفاژ) اصولیله صاقلانان سودلری فرانسه‌نك الك مقتدر عالملری و كیمیاكرلری تحت تجربه‌یه آلوب مدققانه معاینه‌ده بولنمشلر، تحلیل ایتمشلر. جمله‌سی فضیلتنی، خاصه‌سنی تصدیق ایلشلر.

***

شو تفصیلاته اعتماد اولنجه سودلرك تصفیه ومحافظه‌سی مسئله‌سنك‌ده قطعیاً مناسب بر صورت حل بولدیغنی تصدیق ایتملی... بوندن بویله واپورلرده. اوزاق یرده بولجیاق ایدنلر استدكلری زمان الك كوزل سودلرك تلذیذ دماغ ایده‌بیله‌جكلردر...

هركس دولابنده مختلف مشروبات كؤلیه ومخمره بولندیره بیلدیكی هر جنس شروبلر صاقلادیغی كبی استدیكی زمان ایچه‌بیلمك اوزره سودده صاقلایه بیله‌جكدر. سودك خواص وقوهٔ غدائیه‌سی جمله‌سنه بونی ترجیح ایتدیرر.

معده‌یی خشنود ایتمك، وجودی بسله‌مك صحتی خللدار ایتمه‌مك مسئله‌لری نه قدر مهم كوریلورسه دوقتور (اوتفاژ) ده بولدیغی اصول ایله او قدر خادم انسانیت كورلملی دینلیور... كوریرز.

احمد احسان